

GÖTEBORGS UNIVERSITET

KANDIDATUPPSATS I EUROPAKUNSKAP

Flexicurity - Europeiska begreppet som väckte känslor

En studie om flexicurity begreppets inverkan på den politiska
debatten i Sverige

Författare: Joel Furvik
Handledare: Tomas Berglund
HT 15

Innehållsförteckning

V. Abstract.....	3
1. Inledning.....	4
1.1 Syfte och frågeställning.....	5
1.2 Bakgrund.....	5
2. Teori och tidigare forskning.....	10
3. Metod och Material.....	12
3.1 Metod.....	12
3.2 Material.....	13
4. Resultat.....	14
4.1 Folkpartiet.....	14
4.2 Moderaterna.....	18
4.3 Centerpartiet.....	22
4.4 Kristdemokraterna.....	24
4.5 Vänsterpartiet.....	27
4.6 Socialdemokraterna.....	29
4.7 Miljöpartiet.....	32
4.8 Sverigedemokraterna.....	34
4.9 Analys.....	36
5. Slutsats.....	40
6. Referenslista.....	42

V. Abstract

In the beginning of the 21th century the debate about flexicurity, which in other words combines flexibility and security on the labour market, was increasingly blowing up. Both Denmark and the Netherlands had labor markets which were considered being within the frames of flexicurity. But there were not only positive words about flexicurity. At the same time some people saw flexicurity as a neo-liberal agenda and a way to make Europe more neo-liberal. This was because flexicurity was a way to combining neo-liberal and keynesianistic thoughts, where the flexibility stands for the neo-liberal and security stands for the keynesianistic. These thoughts increased when the European Commission communicated their flexicurity strategy to the member states and the discussion began to start in Sweden. This thesis studies the impact of the European Commissions flexicurity communication on the political discussion in Sweden in relation to the political right-left scale. Further the study shows that flexicurity had some impact on the political parties and the political discussion concerning labour markets policies. It also shows that some of the political parties began to change opinions especially in matters concerning unemployment insurance, labor law and lifelong learning.

Keywords: Flexicurity, flexibility, security, neo-liberal, keynesianistic, moderaterna, folkpartiet, centerpartiet, kristdemokraterna, socialdemokraterna, vänsterpartiet, miljöpartiet, sverigedemokraterna, labour market.

Uppsatsens titel: Flexicurity: Det europeiska begreppet som skapade känslor i Sverige

Författare: Joel Furvik

Handledare: Tomas Berglund

Termin: Ht 15

Sidantal: 48

1. Inledning

I början av 1990-talet började begreppet flexicurity förekomma i den nederländska arbetsmarknadspolitiska debatten, såväl den politiska som den akademiska. Begreppet var en sammanslagning av det engelska orden ”flexibility” och ”security”. Sammanslagningen skedde av den holländska sociologen Hans Adriaansens i samband med implementerandet av den holländska flexibilitets och säkerhetsfördraget som berörde arbetstagare anställda av bemanningsföretag. Fördraget ämnade öka tryggheten för viss- och deltidsanställda samt minska tryggheten för tillsvidareanställda.¹

Idén om flexicurity fick under början av 2000-talet stor spridning vilket ledde till att blickarna riktades mot Danmark där de hade en arbetsmarknad som redan var inom ramarna för det nyfunna konceptet flexicurity. Till skillnad från den Nederländska modellen byggde den danska på tre stolpar. Det var en generös arbetslöshetsersättning, omfattande aktiv arbetsmarknadspolitik och ett liberalt anställningsskydd.² I samband riksdagsvalet 2006 blev begreppet än mer förekommande i den svenska debatten. De borgerliga partierna, speciellt centerpartiet och folkpartiet, drev frågan hårt och ville att Sverige skulle anamma den danska modellen. Samtidigt fanns det debattörer som hävdade att Sveriges arbetsmarknadsmodell redan gick i linje med flexicurity konceptet.³

Med detta och även kommissionens flexicurity rekommendationer⁴ som bakgrund kommer jag i min uppsats utreda hur den svenska debatten kring flexicurity begreppet ser ut idag. Min uppsats kommer studera debatten med de fyra stolparna som fastslås i kommissionens kommunikationsdokument som referensram:

- *Utformande av flexibla och tillförlitliga anställningsavtal*
- *Övergripande strategier för livslångt lärande*
- *Effektiva aktiva arbetsmarknadsåtgärder*
- *Sociala trygghetssystem*

¹ Keune, Maarten. Jepsen, Maria. (2007) ”Not balanced and hardly new: the European Commission’s quest for flexicurity”, i H. Jørgensen & P. Kongshøj Madsen (Red.) *Flexicurity and beyond: Finding a new agenda for the European Social Model* (s.189-211). Copenhagen: DJØF Publishing.

² Keune & Jepsen (2007)

³ Ljungqvist, Magnus (2006, 8/7) ”Maud Olofsson i Almedalen – klimatfrågor och flexicurity”. Makthavare. Hämtad 13/11-15

⁴ KOM (2007) 359, ”Gemensamma principer för ”flexicurity”: Fler och bättre arbetstillfällen med en kombination av flexibilitet och trygghet”.

Alltså kommer jag studera hur dessa fyra punkter existerar i den svenska debatten. Då flexicurity oftast anses vara när dessa fyra stolpar ses som helhet kommer det även studeras huruvida partierna är för flexicurity som helhet eller bara vissa av ovanstående stolpar.

Anledningen till att Sverige är intressant att studera är att den svenska och nordiska arbetsmarknadsmodellen är relativt speciell jämfört med övriga Europa. Även de politiska förhållandena är något som gör mitt ämne intressant att studera. Detta eftersom politiken i Sverige väldigt stark struktureras efter en vänster-höger skala som kan låsa de politiska partierna att inte vilja kompromissa om förslag som kombinerar de olika ideologierna. Ovanstående anledning och aktörernas möjliga oförmåga att enas om huruvida vi har flexicurity på arbetsmarknaden eller inte gör mitt ämne intressant att studera.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med min uppsats är att belysa huruvida begreppet flexicurity har etablerat sig i den svenska politiska diskussionen. Med diskussion syftar jag främst på hur de politiska partierna arbetar med eller inte arbetar med flexicurity. Vidare kommer syftet även vara att se vilken inställning olika aktörer har till flexicurity. Eftersom det finns en väldigt bred definition av vilka arbetsmarknader som anses vara inom ramen för flexicurity kommer jag utgå från EU kommissionens definition. Alltså studera hur partiernas inställning till arbetsmarknadspolitiska förändringar går i linje eller inte med kommissionens definition av begreppet. Vidare kommer jag försöka applicera flexicurity begreppet och debatten kring det på det svenska politiska landskapet. Alltså studera hur det politiska landskapet ser ut och om det går att se ideologiska fastlåsningar och yttringar i diskussionen.

Med anledning av ovanstående är min frågeställning:

Vad är svenska partiers inställning till flexicurity i Sverige?

Går partiernas inställning till flexicurity att förstå utifrån den svenska vänster-högerskalan?

1.2 Bakgrund

Bakgrunden kommer behandla frågor som berör flexicurity och inledas med en redogörelse över vad flexicurity är och sedan besvara frågan om varför kommissionen fann flexicurity intressant. Bakgrunden avslutas med en genomgång om den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Vad är flexicurity?

Genom historien har de olika modellerna som baserats på flexicurity skilt sig något från varandra. Det första land som ansågs ha flexicurity på arbetsmarknaden, Nederländerna, skapade detta genom att stärka tryggheten för visstidsanställda samtidigt som de minskade tryggheten för tillsvidareanställda. Detta för att det i Nederländerna var svårt att gå från en visstidsanställning till en tillsvidareanställning. Danmarks arbetsmarknad som även den ses som flexicurity, och även den mest kända sådana, blev förebilden för kommissionen när det tog fram sin flexicurity policy. Danmarks arbetsmarknadsmodell bygger på en triangel, även känd som den gyllene triangeln. Triangelns beståndsdelar är:⁵

- Flexibel arbetsmarknad – Bygger på avtal mellan parterna, motsvarande LAS och regler om turordningsregler och uppsägningstid är väldigt liberaliserat.
- Generösa ersättningsnivåer gällande socialförsäkring och arbetslöshetsförsäkring
- Aktiv arbetsmarknadspolitik

Triangeln är byggd så att beståndsdelarna samspelar med varandra. Höga ersättningsnivåer skapar en trygghet och motivationseffekt så att folk, i och med Danmarks höga spenderande på aktiv arbetsmarknadspolitik, vågar utveckla sina egenskaper och kan komma in på arbetsmarknaden i arbeten de förut inte var kvalificerade för. Samtidigt samspelar flexibel arbetsmarknad med generösa ersättningsnivåer på två sätt. Dels skapar höga ersättningsnivåer en känsla av trygghet om en skulle hamna utan arbete, samtidigt gör den flexibla arbetsmarknaden det enkelt att gå från arbetslöshet till i arbete. Samtidigt gör den det också enklare för företag att säga upp folk.⁶

I EUs flexicurity policy vilar deras modell på fyra ben:

- Utformande av flexibla och tillförlitliga anställningsavtal – Avtal som bygger på kollektivavtal och inte styrs av övergripande lagar och regler. Avtalen skall dessutom möjliggöra flexibilitet för både arbetstagare och arbetsgivare.
- Övergripande strategier för livslångt lärande – Strategier som skall förhindra långtidsarbetslöshet utan istället ge arbetslösa chansen till ny kompetens inom områden där kompetensen är bristfällig.

⁵ Kongshøj Madsen, Per. (2002) *”The Danish model of ‘flexicurity’ – A Paradise with some snakes.”* København: Copenhagen University

⁶Kongshøj Madsen, Per (2002)

- Effektiva aktiva arbetsmarknadsåtgärder – Reformen som hjälper folk att vara anpassningsbara till arbetsmarknaden och möjliggör sätt att enkelt ta sig tillbaka in i arbete igen. Exempel på aktiva arbetsmarknadsåtgärder är arbetsmarknadsutbildningar och subventionerade arbeten.
- Sociala trygghetssystem – Exempelvis hög arbetslöshetsersättning för att arbetslöshet inte skall slå hårt mot folk som blir arbetslösa, frivilligt eller ofrivilligt.

I det stora hela är inte flexicurity ett revolutionerande politiskt förslag utan skulle kunna tolkas som ett samlingsbegrepp för ett flertal arbetsmarknadsmässiga förändringar som strävar mot att förena flexibilitet och säkerhet på arbetsmarknaden. Dock bör förändringarna ske i samklang med varandra för att det skall vara flexicurity fullt ut. Alltså är det inte hugget i sten att det endast är dessa arbetsmarknadsförändringar som går i linje med flexicurity. Detta är istället förslag på arbetsmarknadsförändringar som EU tror förenar flexibilitet och säkerhet på arbetsmarknaden.

Varför valde kommissionen flexicurity?

Som det står i introduktionen är flexicurity en sammanslagning mellan orden ”flexibility” och ”security”. Det står även att flexicurity introducerades på den europeiska arbetsmarknaden av först Nederländerna och sedan Danmark men med olika förhållningssätt. Enligt Keune och Jepsen⁷ var debatten om flexicurity så pass stor i Europa och hade pågått så pass länge att implementerandet av flexicurity strategin i officiella EU dokument inte var så stort som det hade kunnat vara. Däremot var problemet hur kommissionen skulle kommunicera ut flexicurity till medlemsstaterna på ett sådant sätt att samtliga medlemsstater skulle kunna ha en vänlig inställning till att implementera det i sitt land. Av den anledningen, hävdar Keune och Jepsen, föreslår kommissionen inte specifika arbetslagsförändringar utan ger mer riktlinjer som medlemsstaterna kan, och enligt kommissionen bör, förhålla sig till på bästa möjliga sätt för att kunna klara av globaliseringens effekter på arbetsmarknaden. I kommissionens officiella kommunikationsdokument från 2007 som berör flexicurity skriver de att flexicurity inte är tänkt att vara en ”one size fits all” idé, utan att det finns ett flertal sätt att skapa flexicurity på arbetsmarknaden beroende på hur medlemsländernas olika arbetsmarknader ser ut och beroende på vilka förutsättningar de har.

⁷ Keune & Jepsen (2007)

Anledningen till att kommissionen valde att bygga sin flexicurity modell på de fyra benen var för att kunna få en bra balans mellan de olika parametrarna. De valde att basera modellen på Danmarks flexicuritytriangel men valde att bygga ut den något. Livslångtlärande är den parameter som skiljer sig mest från Danmarks triangel. Däremot har livslångt lärande länge varit en av Danmarks paradgrenar vilket gör att deras triangel kan indirekt ses som en fyrkant.⁸ Kommissionen valde att satsa på livslångt lärande av den anledningen att tröskeln in till arbetsmarknaden hade växt för folk utan akademisk utbildning, både äldre och yngre. Detta i och med de många tekniska innovationer som kommit på 90- talet.⁹

Enligt Wilthagen ville EU uppnå fyra saker med flexicurity;¹⁰

1. Bidra till en mycket konkurrensförmålig marknadsekonomi, med hög sysselsättning för alla och med skyddsnivå samt social sammanhållning
2. Främja en inkluderande arbetsmarknad som skapar fler jobbtillfällen, bekämpa segmentering och säkra inkomsttryggheten
3. Förhindra strukturell arbetslöshet och fel matchning på arbetsmarknaden, sett till kompetens
4. Förbättra arbetsgivarnas och arbetstagarnas anpassningsförmåga

Dessa mål handlar om hur EU vill att arbetsmarknaden ska se ut 2020. För att kunna uppnå dessa saker kom de fram till att ett flertal reformer behövdes för att metoderna skulle matcha målen. En avvägning gjordes och valet föll på flexicurity då de ansåg att det är den metoden som både matchar arbetsmarknadens förändrande förutsättningar och som kan skapa en flexibel och trygg arbetsmarknad som lever upp till de målen som var satta.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen

Den svenska arbetsmarknadsmodellen har mycket gemensamt med modellerna i de andra nordiska länderna men skiljer sig en del från övriga Europa. Den svenska arbetsmarknaden byggs i mångt och mycket på kollektivavtal. Enligt medlingsinstitutet arbetar 90 % hos arbetsgivare som är anslutna till en arbetsgivarorganisation och alla dessa tillämpar kollektivavtal. Kollektivavtal är det inte lagkrav på men samtliga fackorganisationer arbetar

⁸ Jørgensen, Henning & Kongshøj Madsen, Per. (2007) *Flexicurity and beyond: Finding a new agenda for the European Social Model*. Copenhagen: DJØF Publishing

⁹ Keune & Jepsen (2007)

¹⁰ Wilthagen, Ton. (2012) *Flexicurity practises in the EU – Which way is up?* The Netherlands: Tilburg University

för att varje arbetsplats ska vara kollektivavtalsanslutna. I Sverige reglerar kollektivavtalen lön, övertid, semesterdagar och mycket annat.¹¹ I och med att arbetsmarknadens parter har så pass stark ställning i Sverige är 70 % av Sveriges arbetstagare idag anslutna till ett fackförbund. Detta har lett till att parterna har fått en ökad makt och ett ökat antal kollektivavtal vilket lett till att kollektivavtalen fick en ökad legitimitet och större innehåll. LO gör dock bedömningen att kollektivavtalen fått en minskad makt de senaste åren på grund av att fler utländska, och Svenska, arbetsgivare har etablerat sig på arbetsmarknaden och ägnar sig åt verksamhet med tvivelaktiga arbetsförhållanden, dessa företag använder sig till mesta dels av utländsk arbetskraft.¹²

Även om den största rättsliga delen täcks av kollektivavtal finns i Sverige Lagen om anställningsskydd, även förkortad LAS. LAS är den lag som skyddar arbetstagaren i samband med anställning och framförallt anställningens avslutande. Även om LAS är en lag så finns det sätt att kringgå den. LAS föreskriver en miniminivå och kollektivavtal som har högre nivå än LAS gäller i en rättslig tvist.¹³

Sverige har alltid haft en relativt generös arbetslöshetsförsäkring, även om den minskade efter valet 2006. Finansieringen av arbetslöshetsförsäkring kommer från avgifter från de arbetstagare som väljer att ansluta sig till a-kassan och även från staten. Dock sker administrationen av arbetslöshetsförsäkringen av fackförbunden. Med andra ord betalar arbetstagare in avgifter till arbetslöshetsförsäkringen till respektive fackförbund, det är även fackförbunden som sköter utbetalningen av arbetslöshetsförsäkringen. Fram till 2007 var avgifterna för arbetslöshetsförsäkringen samma oberoende av vilket fackförbund en var ansluten till. Efter 2007 förändrades detta och kostnaden blev olika höga beroende av vilken arbetslöshetsrisk den berörda sektorn har. Detta ledde till att ett flertal valde att gå ur arbetslöshetskassan då avgiften blev för dyr för vissa grupper. Även ersättningsnivån sänktes. Anledningen till att denna reform genomfördes var för att den borgerliga regeringen ville skapa incitament för folk att jobba.¹⁴ Vårbudgeten 2015 innehöll ett flertal förändringar för arbetslöshetsförsäkringen. Den rödgröna regeringen med socialdemokraterna i spetsen hade

¹¹ Medlingsinstitutet. (2015) *Den svenska arbetsmarknadsmodellen*. Hämtad 14/11-15

¹² Landsorganisationen i Sverige. (2011) *En sammanfattning av kollektivavtal som arbetsmarknadsmodell*. LO-Tryckeriet: Stockholm

¹³ SFS 2015:759. *Lagen om anställningsskydd*. Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet.

¹⁴ Berglund, Tomas. (2012) *Transformations of Swedish Labour Market Institutions. Effects on Employees' Turnover Cognitions*. Revista Internacional de Organizaciones, no 9, diciembre 2012, 91–

sedan förändringen 2007 förespråkade högre maxtak, något som de fick igenom. Från den 7/9-2015 är maxtaket för arbetslöshetsförsäkringen 910 kronor per dag de första 100 dagarna, motsvarande 80 % av en lön på 25000 kronor. Efter de första hundra dagarna trappas ersättningen ner till 760 kronor per dag.¹⁵

2. Teori och tidigare forskning

Enligt Vulkan¹⁶ innebär flexicurity en blandning av neo-liberal och keynesiansk politik genom att kombinera flexibilitet och säkerhet, alltså målsättningar på arbetsmarknaden som traditionellt står väldigt mycket mot varandra. Således är flexicurity ett kontroversiellt begrepp som har tvingat partier att se över horisonten, alltså längre än sin egen ideologi. För länder med starka och framstående partier som i mångt och mycket definieras genom höger och vänster finns det viss risk att flexicurity som helhet försvinner mellan stolarna. Höger, dvs. liberala och konservativa partier, är oftast för en liberalisering av lagar som ökar anställningsskyddet och istället för en flexibel arbetsmarknad. Däremot är de partierna oftast skeptiska till en generös arbetslöshetsförsäkring. Detta är också en punkt som de helst inte vill förhandla och kompromissa om, något som kan skapa hinder för att skapa en arbetsmarknad som anses ha flexicurity. Partier vänster om mitten är förvisso för en generös arbetslöshetsförsäkring och satsningar på aktiv arbetsmarknadspolitik, däremot är de emot svagare anställningsskydd, detta är dessutom en punkt som de oftast inte vill förhandla och kompromissa om. Eftersom båda parterna vill ha delar av flexicurity men aldrig riktigt fullt ut eller har olika synsätt på vad som är hög arbetslöshetsförsäkring kan flexicurity som helhet ha svårt att få gehör. Om ett land dessutom har väldigt stark vänster-höger skala kan det skapa ett låst läge där ingen av parterna ser diskussionen som helhet som helt aktuellt utan det mynnar istället ut i en debatt kring beståndsdelarna i flexicurity. Alltså skulle det kunna vara så att de olika partierna endast lyfter upp de i flexicurity som går mest i linje med deras ideologiska ståndpunkt. Det kan således innebära att de borgerliga partierna mest är för åtgärder som syftar till att öka flexibiliteten på arbetsmarknaden och lyfter fram det när flexicurity

¹⁵ Regeringen. (2015) "Historisk satsning på ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen". Hämtad 18/11-15

¹⁶ Vulkan, Patrik (Kommande) "Employee support for the flexicurity arrangement as a labour market policy". Kommande (2016) akademisk avhandling, institutionen för sociologi och arbetsvetenskap, Göteborgs Universitet.

diskuteras medan partierna på vänsterflanken fokuserar på att lyfta fram åtgärder som ökar tryggheten.

I en rapport om väljarstatistik från Holmberg och Oscarsson¹⁷ visar de vad som är viktigt för väljarna när de väljer parti att rösta på. På första respektive andra plats är sakfrågor och ideologi det som styr väljarna och i och med att vi i Sverige har en relativt bred ideologiskskara i riksdagen skulle detta kunna tyda på en stark vänster-höger skala. Förvisso är detta siffror som rör väljarna och inte partierna men samtidigt hävdar Erlingsson och Brommesson att de svenska partierna har kommit att anpassa sin politik utefter väljarnas intresse och inte sin egen grundtro. Alltså att det nuförtiden finns en mer utbredd populism i svensk politik än vad som förut funnits.¹⁸ I och med Sveriges starka vänster-högerskala och att flexicurity är ett kontroversiellt paradigm skulle det kunna vara så att de olika partierna lyfter fram det i flexicurity som går mest ihop med deras ideologiska tro. Alltså att de borgerliga partierna lyfter fram flexibiliteten och de vänsterorienterade partierna lyfter fram tryggheten när flexicurity diskuteras.

För att sätta in Sveriges politiska landskap i ett europeiskt perspektiv skriver Timothy Hellwig¹⁹ om vänster-högerskalor i Europa och tar vissa länder som exempel. Bland annat skriver han att i Norden så påverkas skalan till mestadels av ekonomiska frågor och hur partierna ställer sig till dem. Vidare hävdar han att Danmark, precis som Sverige, har till viss del en stark vänster-högerskala men till skillnad från Sverige kan partierna förenas i frågor som rör handel och globalisering där majoriteten av partierna är rätt högt upp på skalan gällande handel. Så är det också i många andra europeiska länder.²⁰ I Sverige däremot har vi en mer linjär skala som löper från sydväst till nordöst där sydväst står för vänster och protektionistiskt vänsterorienterat och nordöst står för höger och för frihandel och globalisering²¹. Detta gör att kompromissytan blir mindre och det blir svårare för partierna att enas. Det borgerliga parti som står närmast väljarna är enligt Hellwig folkpartiet och på vänstersidan är det miljöpartiet. Således borde kompromissytan vara störst för MP och FP när det kommer till flexicurity.

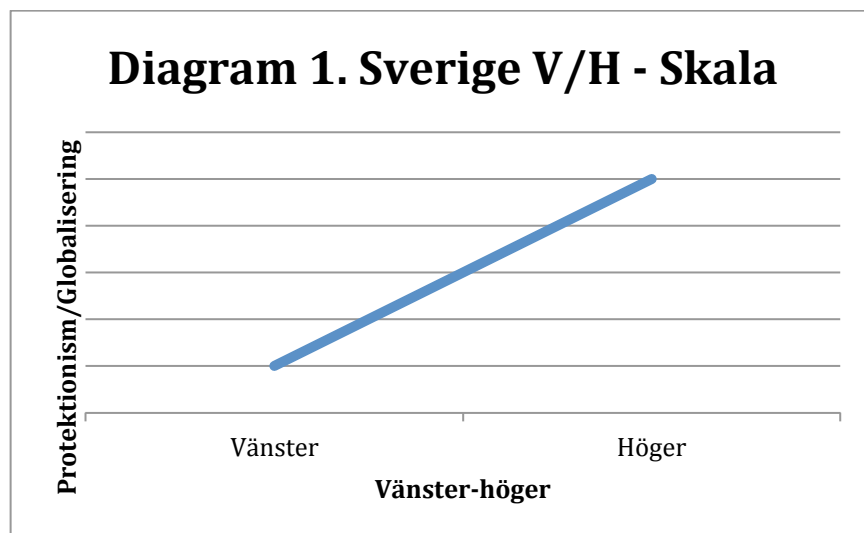
¹⁷ Holmberg, Sören. Oscarsson, Henrik. (2004) *Väljartrender*. Stockholm: Statistiska centralbyrån.

¹⁸ Erlingsson, Gissur. Brommesson, Douglas. (2010) "Partier i förändring." *Statsvetenskaplig tidskrift, årgång 112 nr 2*. S.131-141

¹⁹ Hellwig, Timothy. (2014) *Globalization and Mass Politics: Retaining the Room to Maneuver*. Cambridge university press: New York. Kap 6

²⁰ Hellwig, Anthony (2014) s.108

²¹ Se tabell 1 nedanför.

3. Metod och material

I denna del av uppsatsen kommer jag redogöra för vilka metoder jag kommer använda mig av samt vad metoderna handlar om. Jag kommer även redogöra för hur min uppsats är strukturerad och vilka typer av material jag kommer använda mig av.

3.1 Metod

Jag kommer i denna uppsats använda mig av kvalitativ textanalys och närmare bestämt en kombination av argumentationsanalys och idéanalys av politiska texter och program. I och med att jag kommer granska och analysera hur svenska partiers syn och argumentation är och även förändrats över tid kring flexicurity som idé finner jag det lämpligt att använda mig av dessa två metoder. Argumentationsanalytisk textanalys fokuserar både på textens innebörd och författarens retorik. Alltså vilka verktyg som författaren använder sig av, exempel på dessa kan vara kunskapsargument eller argument som förminskar motståndarens argument. Vidare handlar även argumentationsanalys om vilka aspekter och skäl debattören lyfter upp. När det kommer till idéanalys ligger fokus på hur idéer eller tankar om idéer speglas av olika aktörer och hur synen på vissa idéer har kommit att förändras under tiden samt varför. Vanliga dokument att använda sig av i en idéanalys är partiprogram eller dokument från samhällsdebatten, exempelvis debattartiklar.²²

²² Bergström, Göran. Boréus, Kristina. (2012) *Textens mening och makt*. Studentlitteratur AB: Lund. S.24

Uppsatsen struktureras så att resultatdelen inleds med en kartläggning av respektive parti. I kartläggningen diskuteras citat från olika texter som partierna tillhandahåller omgivningen med och det kommer även diskuteras diverse vändningar som skett inom partiet. Resultatdelen avslutas sedan med en analysdel som inleds med ett analyschema som på ett överskådligt sätt tar upp viktiga aspekter som snappats upp genom kartläggningen. I analysdelen kommer jag även koppla till min teoridel där det centrala är att studera hur partierna balanserar flexibilitet och trygghet i sin argumentation kring flexicurity. Om de finns en jämn balans kan det ses som ett tecken på att vänster-höger ideologiska låsningar inte styr partiets argumentation kring flexicurity. Om det däremot inte finns en balans i argumentationen där vissa partier framhåller flexibiliteten och andra tryggheten kan man iakttä tydliga höger respektive vänsterhållningar. Sådana synsätt är ett tecken på att flexicurity är svårt att förena med respektive ideologisk position eftersom det är en kompromiss med både vänster och höger element. Uppsatsen som helhet kommer sedan avslutas med avslutande diskussion i form av slutsats.

3.2 Material

I min uppsats kommer jag använda mig av olika typer av material. Eftersom jag kommer redogöra för olika partiers ståndpunkter och åsikter i frågan om flexicurity kommer jag fokusera på dokument som speglar detta. Jag kommer både använda mig av tidningsartiklar, digitala sådana, debattartiklar, pressmeddelande men även riksdagsmotioner, partiprogram och rapporter. I första hand kommer jag använda mig av debattartiklar och partiprogram. Partiprogram av den anledningen att det är där ett partis politiska ståndpunkter finns uppräddade, de åsikter som medlemmarna valt att partiet skall stå för. Men inte allt för sällan väljer partiet att göra vändningar i frågor och således propagera för något som inte står i partiprogrammet. Av den anledningen har jag valt att även inkludera debattartiklar och pressmeddelande. De är dessutom oftast mer beskrivande än vad som står i partiprogrammen. Vidare har jag även med ett fåtal riksdagsmotioner, detta för att det är i riksdagen som besluten tas och de som representerar ett parti i riksdagen måste också av den anledningen ses som en del av partiets ledning eller toppnamn och är en av de som representerar partiet utåt på daglig basis.

4. Resultat

Inledande diskussion till resultat

Samtliga partier är överens om att så låg arbetslöshet som möjligt är något att sträva efter och att långtidsarbetslöshet måste förebyggas, däremot har parterna olika perspektiv på hur detta ska nås. Jag kommer här redogöra för vad de olika parternas åsikt är om flexicurity.

4.1 Folkpartiet

I ett pressmeddelande från 2011 skriver folkpartiet²³:

”En dansk arbetsgivare behöver inte följa en turordningslista vid uppsägningar utan kan själv välja vilka han vill behålla. Inom den privata sektorn har vissa arbetsgivare och fackförbund tecknat avtal där anställningstiden vägs in som en faktor vid uppsägningar om detta inte skadar verksamheten. Offentliga arbetsgivare får däremot inte använda turordningsregler baserade på anställningstid utan är skyldiga enligt lag att behålla de mest kvalificerade medarbetarna vid uppsägningar.(...) I Danmark är ersättningen vid arbetslöshet 90 procent av förlorad lön i två år. Högsta ersättning är ca 19 900 svenska kronor i månaden. Men när ersättningsperioden i arbetslöshetsförsäkringen är slut i Danmark hänvisas de arbetslösa till socialbidrag. I Sverige så får den arbetslöse plats i jobb- och utvecklingsgarantin, där ersättningen är 65 procent förlorad lön utan tidsbegränsning.”²⁴

Det som går att utläsa ur citatet är folkpartiets vilja att reformera LAS så att det fokuseras mer på kompetens än anställningstid vid uppsägning. De argumenterar även för att Sveriges nuvarande arbetslöshetsförsäkringssystem är tillräckligt stabilt för de arbetslösa trots det missnöje som rådde i landet efter regeringens reformering av arbetslöshetsförsäkringen 2007. Nedan kommer det redovisas vad och även vilka flexicurity-komponenter som tas upp i manifestet och i deras partiprogram.

När det kommer till LAS och arbetsrätten skriver folkpartiet bland annat följande:

”Den fackliga friheten och möjligheten till kollektivavtal är en viktig del av förenings och avtalsfriheten. Den svenska arbetsmarknadsmodellen, där villkoren i huvudsak bestäms genom

²³ Folkpartiet bytte namn till Liberalerna november 2015. Jag kommer däremot beteckna de som Folkpartiet då det är det mest väletablerade namnet på partiet.

²⁴ Jerlerup, Torbjörn. (8/10-11) ”Flexicurity: Folkpartiet vill reformera LAS”. *Frihetsmedjan*. Hämtad 21/11-15

*avtal och inte i lag, bidrar till ansvarstagande på arbetsmarknaden.*²⁵

Alltså är folkpartiet positiva till en arbetsmarknad som i mångt och mycket är kontrollerad av parterna, fackförbund och arbetsgivarorganisationer. Detta är även något som de förespråkar i sitt valmanifest 2014 där de argumenterar för liberalisering av LAS i kombination med en generösare och obligatorisk a-kassa. Detta grundar de i att en liberalisering av LAS skulle leda till mindre trygghet för anställda men att det skall finnas en trygghet att falla tillbaka på om en blir arbetslös eller bestämmer sig för att byta jobb, detta skriver Jan Björklund och Erik Ullenhag i en debattartikel i Dagens Industri från april 2015.²⁶

Det är intressant i sig att folkpartiet nu förespråkar en högre ersättningsnivå i arbetslöshetsförsäkringen med tanke på att de, tillsammans med de övriga borgerliga partierna, drev igenom en sänkt ersättningsnivå 2007 och har sedan dess varit väldigt passiva i frågan om att höja den. Utspelet om en generösare arbetslöshetsförsäkring kom under Almedalen 2012 där Jan Björklund under en pressträff berättade att folkpartiet, efter att reformen 2007 inte blev som de önskade, nu är för en generösare arbetslöshetsförsäkring de första hundra dagarna, samt ändra tillbaka medlemsavgiftssystemet och, som tidigare känt, en liberalisering av arbetsrätten. Något som Björklund däremot var väldigt noga med att poängtera var att alla dessa förslag måste ses som en helhet och inte var för sig då de inte funkar själva utan måste vara del av en större reform.²⁷ Detta är en åsikt som går hand i hand med kommissionens plan om flexicurity. Precis som folkpartiet är de noga med att poängtera att flexicurity inte skall ses som små enskilda åtgärder, där man kan välja vad man vill för att få en flexibel och säker arbetsmarknad utan måste ses som ett paket där komponenterna kompletterar varandra.²⁸

Livslångt lärande är en fråga som folkpartiet anser går hand i hand med deras profilfråga skolan och utbildning. Av den anledningen är det en fråga som de drivit och driver under relativt lång tid. Viktigt här är att poängtera att de använder begreppet ”livslångt lärande” i officiella dokument och liknande. Vidare går FP:s tolkning av begreppet i linje med kommissionens. I en riksdagsmotion från 2010 gällande individuella kompetenskonton

²⁵ Folkpartiet Liberalerna. (2013) ”Frihet i globaliseringens tid – Folkpartiet Liberalernas partiprogram” s.14

²⁶ Folkpartiet Liberalerna. (2015) ”Vi ska försöka tvinga regeringen att avskaffa LAS”. Hämtad 22/11-15

²⁷ Stiernstedt, Jenny. (5/7-12) ”FP helomvänder om a-kassan.” *Svenska Dagbladet*” Hämtad 22/11-15

²⁸ Europeiska Kommissionen (2007)

skriver de:

”Det är dags att föra upp frågan om kompetenssparande på nytt. Det livslånga lärandet behöver underlättas. Folkpartiet föreslår därför att det avdragsgilla pensionssparandet breddas till ett ’pensions- och utvecklingssparande’ och att beloppsgränsen för det avdragsgilla sparandet höjs. Systemet ska ge möjlighet till den enskilde och till arbetsgivaren att bidra med medel som senare kan användas för att bekosta framför allt studier. Medel som tas ut för studier ska inte beskattas. Det bör finnas ett tak för hur mycket medel som får tas ut för kompetensutveckling och under hur lång tid det kan göras. Alla de pengar som sparats men som inte använts för kompetensutveckling under arbetslivet ska kunna tas ut som pension (...) Ett sådant system ger en ökad flexibilitet för individen.”²⁹

Förslaget innehåller alltså en satsning på kompetensutveckling i alla åldrar och uttagen från kontona skall subventioneras av staten genom att de inte beskattas. Detta för att människor ska kunna ändra yrkesbana oavsett vart i livet de befinner sig. Vidare argumenterar de för att kostnaden för kompetensutveckling inte skall förhindra denna vilja att ändra sin yrkesbana till ett bättre arbete och av den anledningen skall staten hjälpa till med skattesubventioner. Folkpartiets satsning på livslångt lärande fortsätter när deras partiprogram och valmanifest studeras. Bland annat föreslår de skattesänkningar för arbetsmarknadens parter om de väljer öronmärka medel för individers kompetensutveckling. Dessutom föreslår de möjligheter att gå ner i både lön och arbetstid för personer som väljer att kompetensutveckla sig på deltid. För att kompetensutveckling skall vara tillgängligt för alla, och inte bara högutbildade, föreslår de även *”en väl fungerande och flexibel kommunal vuxenutbildning samt en utbyggd yrkeshögskola med hög kvalitet”*.³⁰ Att de väljer att numera satsa på vuxenutbildningen är intressant i det hänseende att folkpartiet var med och skar ner i vuxenutbildningen 2006. Resultatet av nedskärningen blev ett tapp på ungefär 200000 utbildningsplatser. Den kritiken som kom då bemötte folkpartiet med argumentet att regeringen satsar på att skapa arbetstillfällen istället då de inte behövs någon vuxenutbildning om alla är i arbete.³¹

Det står klart att folkpartiet anser att det livslånga lärandet och en aktiv arbetsmarknadspolitik är nära knutet till varandra och i mångt och mycket är samma sak. De skriver mycket om och varför det skall satsas på det livslånga lärandet och möjligheten att alltid lära sig nya yrken och även kompetensutveckla sig oavsett ålder. I samband med detta kommer de även in på

²⁹ Motion 2010/11:A234 ”Individuella kompetenskonton.”

³⁰ Folkpartiet Liberalerna (2013) s.6

³¹ Persson, Ingvar. (25/11-06) ”Ett hårt slag mot komvux” *Aftonbladet*. Hämtad 23/11-15

den aktiva arbetsmarknadspolitiken. Däremot talar de mest om satsningar för unga, för att förhindra att de fastnar i utanförskap. Exempelvis skriver de:

”För att inte fastna i utanförskap ska unga socialbidragstagare med arbetsförmåga mötas av höga förväntningar. Den enskilde ska erbjudas tidiga insatser eller vägledning. Kommunen ska ställa tydliga krav på den enskilde att genomgå praktik, utbildning eller att söka arbete, även utanför kommungränsen. Om en ung socialbidragstagare med arbetsförmåga inte lever upp till de krav som kommunen eller arbetsförmedlingen ställer bör ersättningen minskas (...) Arbetsförmedlingens myndighetsuppdrag ska tydligt skiljas från utförrollen. Privata aktörer, även branschspecifika sådana, ska bidra till att utveckla matchningen på arbetsmarknaden. En fristående arbetsmarknadsinspektion bör inrättas.”³²

Intressant med detta citat är att de skriver specifikt om unga och inte individer i alla åldrar då utanförskap är något som kan drabba alla, oavsett ålder och skede i livet. Däremot skriver de också att de tidigt skall erbjudas insatser och vägledning. Vidare argumenterar de för att skilja på arbetsförmedlingens myndighetsuppdrag³³ och utförrollen. De ser alltså en möjlighet för att arbetsförmedlingen skall ägna sig åt, istället för att förmedla arbeten, se till så att de finns möjligheter och förutsättningar för privata arbetsförmedlingar med rätt kompetens att utföra detta arbete. Detta för att samtliga aktörer skall ha möjlighet att syssla med sitt uppdrag till hundra procent.

När det kommer till den aktiva arbetsmarknadspolitiken i det stora hela så är det det område inom flexicurity som folkpartiet valt att inrikta sig minst på, detta då de anser att den aktiva arbetsmarknadspolitiken är nära knuten till det livslånga lärandet.

I folkpartiets arbetsmarknadspolitiska program från 2011³⁴ uttalas det klart och tydligt att de vill se en svensk version av dansk flexicurity. I och med att FP ser sig som det mest EU vänliga partiet kan det tyckas vara intressant att de väljer att hänvisa till flexicurity som en dansk modell och inte väljer att hänvisa till EU kommissionen.

För återkoppla till pressmeddelandet som refererades till i början av detta kapitel så kan det

³² Folkpartiet Liberalerna (2013) s.14

³³ För mer info om arbetsförmedlingens myndighetsuppdrag: <http://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Var-verksamhet/Allmant-om-oss.html>

³⁴ Folkpartiet Liberalerna (2011) ”Modernisera den svenska modellen – Folkpartiets arbetsmarknadspolitiska program.” s.6

hävdas att folkpartiets bild av flexicurity och flexicurity i Sverige förändrats något under åren. Ett begrepp som är svårt att sätta fingret på är ”stark arbetslöshetsersättning”. I gamla dokument, från den tid då folkpartiet var med och sänkte arbetslöshetsförsäkringen, hävdade de att Sverige fortfarande, trots sänkningen, hade en stark arbetslöshetsförsäkring. Samtidigt skriver de i nyare och nu gällande dokument att Sverige bör ha en stark arbetslöshetsförsäkring för att kunna genomföra svensk flexicurity och att en ökning av försäkringen således krävs. Vidare är det tydligt att FP är ett av de mest flexicurity vänliga partierna i svensk politik

4.2 Moderaterna

2007 fick den moderate arbetsmarknadsministern Sven-Otto Littorin följande interpellation från socialdemokraten Ronny Olander:

”Avser finansministern³⁵ att vidta sådana åtgärder att någon typ av flexicurity-system införs i Sverige och därmed också återställa nivåer och ersättningsgrunder i de olika trygghetssystemen?”³⁶

På frågan svarade Sven-Otto Littorin:

”I grunden handlar diskussionen kring flexicurity om att finna en balans på arbetsmarknaden mellan trygghet och flexibilitet som ser till både företags och individers behov. Hur en sådan balans uppnås är dock en fråga för varje enskilt land i Europa. Danmark har valt en väg, Nederländerna en annan och Tyskland en tredje (...) Regeringen har vidtagit och aviserat en rad åtgärder för att reformera bidrags- och skattesystemen i syfte att öka sysselsättningen och minska utanförskapet. Avseende arbetsrätten planerar regeringen inga ändringar utöver de som redan aviserats.”³⁷

Citatet är intressant ur ett flertal perspektiv. Först och främst är det Littorins definition och betoning av vad flexicurity egentligen är. Han tar ner debatten till vad flexicurity egentligen är, nämligen en hybrid av två begrepp och att det inte är ”one size fits all” utan är upp till vart land att besluta om vad som fungerar på respektive arbetsmarknad. Vidare nämner han att regeringen har vidtagit åtgärder för att öka sysselsättningen i landet genom att reformera bidrags- och skattesystemet. Exempel på dessa åtgärder är antagligen reformeringen av

³⁵ Interpellationen är ställd till finansminister Anders Borg men besvarad av arbetsmarknadsministern.

³⁶ Skriftlig fråga 2006/07:885 ”Införande av ett svenskt flexicurity-system”

³⁷ Svar på skriftlig fråga 2006/07:885 ”Införande av ett svenskt flexicurity-system”

arbetslöshetsförsäkringen och införandet av jobbskatteavdragen. Det framgår däremot inte i svaret om han ser reformerna som ett sätt att gå mot en mer flexibel och samtidigt trygg arbetsmarknad. Om så är fallet skulle det kunna tolkas som att Littorin menar att en sänkning av arbetslöshetsförsäkringen och införandet av jobbskatteavdragen har skapat en ökad flexibilitet samtidigt som säkerheten bibehålls i form av att regeringen inte ämnar röra LAS. Hur en sänkning av arbetslöshetsförsäkringen skulle kunna leda till en ökad flexibilitet grundas i att moderaterna på sin hemsida skriver: ”A-kassan ska ställa krav på att den som söker jobb letar aktivt och gör sig anställningsbar och vara utformad så att ersättningen avtar med arbetslöshetens längd.”³⁸ Med detta menar de att de vill ha en förhållandevis låg a-kassa eftersom det då tvingar folk att komma in på arbetsmarknaden igen. Detta i kombination med en låg skatt gör att det, enligt moderaterna, lönar sig att arbeta. Alltså är både en låg arbetslöshetsförsäkring och en låg skatt incitamentsskapande för att åter komma tillbaka till arbetsmarknaden. Vidare vill moderaterna återgå till låga och enhetliga medlemsavgifter i arbetslöshetsförsäkringen men vill inte ha en obligatorisk sådan.³⁹

Gällande LAS så kom en intressant vändning under partiets stämma hösten 2015. Inför stämman höll partiledningen kvar vid inställningen att LAS inte skall reformeras. Detta med hänvisning till att de vill respektera arbetsmarknadens parter och att de var säkra på att det går att förena flexibilitet och trygghet utan att reformera LAS. Bland annat genom att de vill införa en ny tidsbegränsad anställningsform kallad förstajobbetanställning för unga och nyanlända. Detta trots att ett flertal länsförbund och ungdomsförbundet, MUF, hade gått ut med krav att moderaterna skulle vara för en liberalisering av LAS.⁴⁰ I en debattartikel i Svenska Dagbladet 14/10-15 skrev MUF ordförande och ett antal moderata politiker följande om LAS:

”Politikutvecklingen inför valet 2018 behöver syfta till konkreta reformer för att möta de samhällsproblem som vi identifierar. Det nya utanförskapet är 10-talets stora samhällsproblem. Unga och nyanlända möter en tröskel till den svenska arbetsmarknaden som är alldeles för hög. Varken arbetsmarknadens särintressen eller beröringskräck med lagen om anställningsskydd får stå i

³⁸ Moderaterna (2015) ”Arbetslöshetsförsäkringen” Hämtad 27/11-15

³⁹ Moderaterna (2013) ”Moderaternas handlingsprogram – Ett modernt arbetarparti för hela Sverige” s.7

⁴⁰ Runblom, Karin. (15/10-15) ”Moderaterna vill inte ändra i LAS” *Sveriges Radio*. Hämtad 27/11-15

*vägen för att hitta lösningar.*⁴¹

Genom detta citat går det att identifiera två anledningar till att de vill att moderaterna ändrar inställning till LAS; Det ena är att de vill bryta utanförskapet och sänka tröskeln till arbetsmarknaden. Ett sätt att göra det är, enligt debattörerna, att reformera LAS för att unga och nyanlända utan längre erfarenhet skall kunna ta sig in på arbetsmarknaden. Vidare ser debattörerna att dagens arbetsmarknadsmodell har segmenterat arbetsmarknaden på det sätt att den stänger ute de som inte redan är eller har varit inne på den under en längre period. Något som också blir klart är de inte bara vill ha en reformering av LAS utan även ett större reformarbete, detta ger sig i uttryck av första meningen i citatet. Den andra anledningen är att de vill se en maktförskjutning där makten delvis går tillbaka till politikerna då det idag finns en skräck hos politiker att stöta sig med arbetsmarknadens parter genom att ge uttryck för att vilja reformera LAS, detta grundas i när de skriver: *”Varken arbetsmarknadens särintressen eller beröringsskräck med lagen om anställningsskydd får stå i vägen för att hitta lösningar.”*

Denna uppfattning är en uppfattning som länge funnits inom partiet och påsenare tid har spritt sig till en större skara och även längre upp i partiet. I en intervju i april 2015 svarade Anders Borg följande till tidningen Affärs Världen på frågan vilka misstag den borgerliga regeringen gjort:

*”Det stora misstaget var att vi inte tog ett tungt reformvarv på arbetsmarknaden i början av den andra mandatperioden(...)Vi borde ha sett över arbetsrätten och gjort en bred arbetsrättsreform i början av vår andra mandatperiod.”*⁴²

Detta uttalande kan tolkas på ett flertal sätt, men ett sätt att tolka det på är att Anders Borg ångrar den lösningen som han och Fredrik Reinfeldt gjorde inför valet 2006 samt att han ser att moderaterna och regeringen gjorde kortsiktiga åtgärder för att förbättra arbetsmarknaden men att större reformer och skulle behövts för att göra lösningarna mer långsiktiga. Något som blir klarare genom följande utklipp ur artikeln:

”Enligt Anders Borg trodde alliansregeringen att det räckte med några mindre reformer i utbildningssystemet, diverse AMS-åtgärder samt att sänka arbetsgivaravgifterna för ungdomar. Det gjorde det inte, konstaterar han nu.”

För att sätta dessa uttalanden i relation till flexicurity skulle de kunna tolkas som att Anders Borg är nöjd med regeringens åtgärder gällande aktiv arbetsmarknadspolitik men att det inte

⁴¹ Törnblom, Rasmus. Ljungman, Lars-Ingvar. Svensson, Michael. Bengtzboe, Erik. Roswall, Jessika. Tenje, Anna. Berglund, Jörgen. Quicklund, Saila. Karlsson, Jesper. Saweståhl, Fredrik. (14/10-15) ”Hög tid att Moderaterna omprövar LAS.” *Svenska Dagbladet*. Hämtad 27/11-15

⁴² Söderlind, Ola. (28/4-15) ”Anders Borg: Mitt största misstag som finansminister.” *Affärsvärlden*. Hämtad 27/11-15

räckte hela vägen utan det hade behövts fler åtgärder. Detta är en tolkning och uppfattning som stärks efter att ha läst en artikel från Dagens Industri 2007 där Borg uttrycker ett intresse för ”det danska systemet flexicurity”:

”Sverige har mycket att lära av Danmark när det gäller att kombinera trygghet och flexibilitet (...) Vi har mycket att lära av det, men politik fungerar inte så att en formel från ett land utan vidare kan föras över till ett annat.”⁴³

Trots alla dessa påtryckningar så ville inte partistyrelsen vara för en liberalisering av LAS. Detta dels med argumenten att det finns andra åtgärder som är bättre för att sänka trösklarna och dels för att de inte ville ”sänka tryggheten på arbetsmarknaden”, som partiledaren Anna Kinberg Batra (AKB) sade.⁴⁴ Att hon väljer att formulera sig på detta sätt är intressant då det antyder att hon troligtvis inte ser flexicurity konceptet som ett alternativ för moderaterna. Folkpartiet exempelvis argumenterar utifrån att en liberalisering av LAS måste göras i samband med en större reform mot en arbetsmarknad inom ramarna för flexicurity. Genom att AKB använder det argumentet ser hon alltså inte möjligheten att genomföra ett större antal arbetsmarknadsreformer, där en liberalisering är en av många åtgärder. Partistyrelsen förlorade debatten om LAS och partistämman biföll att:

1. *Moderaterna uttalar att Lagen om anställningsskydd behöver reformeras.*
2. *Moderaterna verkar för att reformera LAS.*⁴⁵

Att satsarna i och för sig är förhållandevis vaga vilket öppnar för en bred tolkning av partistyrelsen men debatten inför beslutet, och motionen i sig, ämnade till största del delen om turordningsreglerna.

Moderaterna ser livslångt lärande som ett verktyg för att bryta utanförskap och skapa en mer dynamisk och inkluderande arbetsmarknad. De vill även satsa på nystarts- och instegsjobb samt satsa på att få ett fungerande lärlingssystem med stark handledning och yrkesintroduktion.⁴⁶ Huruvida dessa satsningar är menade endast för redan arbetslösa, och då oftast långtidarbetslösa, ungdomar eller för alla, även för de som vill byta jobb är oklart men

⁴³ Tidningarnas Telegrambyrå. (11/5-07) ”Danmark förebild för Anders Borg.” *Dagens Industri*. Hämtad 28/11-15

⁴⁴ Eriksson, Göran. (16/10-15) ”Göran Eriksson: Farväl till de nya moderaterna.” *Svenska Dagbladet*. Hämtad 28/11-15

⁴⁵ Abramowics, Naomi. (16/10-15) Välkommen till de nygamla moderaterna [Blogginlägg].

⁴⁶ Moderaterna (2013) s.8

det som moderaterna skriver om aktiv arbetsmarknadspolitik ser ut som att i största mån sträcka sig till de först nämnda grupperna.

Huruvida moderaterna är för flexicurity som helhet är svårt att svara på. Å ena sidan har ett flertal partiföreträdare uttalat sig positivt om flexicurity⁴⁷, dock handlar mycket av responsen om att de är positiva till att kombinera flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden. Å andra sidan finns det områden, exempelvis arbetslöshetsförsäkringen, där partiet inte vill se någon ökning. Alltså skulle man kunna säga att moderaterna är för flexicurity, alltså flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden, men inte till hundra procent den sortens flexicurity som EU kommissionen har kommunicerat ut. Detta för att de inte vill ha en höjd arbetslöshetsförsäkring och för att deras politik i stor utsträckning riktar sig endast till de som idag står utanför arbetsmarknaden och inte så mycket de som redan är på arbetsmarknaden men vill byta arbetsplats eller yrkesbana.

4.3 Centerpartiet

Inför valet 2006 var flexicurity en het fråga, och Maud Olofsson och centerpartiet var främst med att propagera för flexicurity och ofta med argumentet: *"Den danska modellen med flexicurity är den uppenbara förebilden och fungerar den där bör den kunna fungera här också."*⁴⁸ Denna inställning till flexicurity har följt med centerpartiet och de är fortfarande ett av de partier som driver flexicurity frågan än idag. 2012 skrev Annie Lööf följande på Svenska Dagbladets debattsida:

*"Den globala konkurrensen och den nya tjänsteekonomin kräver en flexibel arbetsmarknad där rörlighet uppmuntras. Huvuddelen av arbetsrätten tillkom i början av sjuttioalet då normen var att ha samma anställning under hela livet. Nästan fyrtio år senare har turordningsreglerna, istället för att erbjuda trygghet, blivit ett hinder för många människor. En modern arbetsmarknad måste premiera kompetens framför antal anställningsår."*⁴⁹

Citatet speglar väl centerpartiets inställning till flexicurity där de ser det som ett verktyg för att hantera en globaliserande och rörlig värld där saker och ting snabbt förändras. Vidare hävdar de att turordningsreglerna är förödande för den svenska arbetsmarknaden och, precis

⁴⁷ SVT (21/10-15) "M vill införa flexicurity." Hämtad 29/11-15

⁴⁸ Norrköpings Tidningar. (2/9-06) "Ingen rubbar Maud Olofsson." Hämtad 29/11-15

⁴⁹ Lööf, Annie. (29/3-12) "Vi måste ha modet att reformera." *Svenska Dagbladet*. Hämtad 29/11-15

som folkpartiet, anser de att kompetens istället för anställningstid skall vara avgörande. I det stora hela driver folkpartiet och centerpartiet en arbetsmarknadspolitik som ligger väldigt nära varandra. Gällande arbetsrätten skriver centerpartiet i sitt partiprogram:

”Centerpartiet förespråkar en modell där spelreglerna för arbetsmarknaden i mesta möjliga mån fastställs mellan arbetsmarknadens parter i stället för genom lagstiftning. Det skapar en flexibel och långsiktig hållbar arbetsmarknad och flyttar makten närmare dem som berörs. Reglerna på arbetsmarknaden ska i lika hög grad skydda de som inte har jobb och svag ställning på arbetsmarknaden som de som har fast anställning.”⁵⁰

Även om formulering är rätt vag står det ändå klart att centerpartiet vill se en reformering av arbetsrätten, dock i samband med att fler åtgärder tas. Formuleringen *Reglerna på arbetsmarknaden ska i lika hög grad skydda de som inte har jobb* tyder på att de förespråkar andra åtgärder, förutom reformering av arbetsrätten, som ökar tryggheten för folk utanför arbetsmarknaden. En tolkning som stärks genom följande mening ur deras partiprogram:

”Välfärden ska innefatta sociala skyddsnet som förmår skapa en god ekonomisk grundtrygghet. Tryggheten ska vara utformad så att ingen faller igenom samtidigt som den stimulerar till arbete och egen försörjning(...) Arbetslöshetsförsäkringen ska vara en allmän och tydlig omställningsförsäkring.”⁵¹

Alltså står de klart att de vill ha en relativt hög arbetslöshetsförsäkring men att den efter en tid skall trappas av, detta för att skapa incitament för att söka jobb.⁵²

Som skrevs förut så är folkpartiets och centerpartiets arbetsmarknadspolitik väldigt lika varandra. Något som även syns gällande den aktiva arbetsmarknadspolitik. Precis som FP vill de skilja mellan arbetsförmedlingens myndighetsuppdrag och dess utförandeuppdrag. De driver linjen att luckra upp för privata arbetsförmedlingar som får pengar per jobb de förmedlar, så kallade jobbfixarpeng, och att arbetsförmedlingen skall syssla med kontroller och uppföljningar.⁵³ De är också för ett samhälle som erbjuder folk att byta yrkesbana och ständigt lära sig nya saker genom ett livslångt lärande:

”För den som förlorat arbetet, eller vill byta inriktning senare i livet, måste studiesystemet erbjuda möjligheter till teoretisk eller praktisk omskolning eller vidareutbildning(...)Möjligheten till bildning och ett livslångt lärande är berikande både för individen

⁵⁰ Centerpartiet. (2013) ”En hållbar framtid – våra idéer gör skillnad.” s.11

⁵¹ Centerpartiet (2013) s.18

⁵² Centerpartiet. (u.å.) ”Jobb.” Hämtad 29/11-15

⁵³ Ibid

och samhället.”⁵⁴

Precis som FP använder de begreppet ”livslångt lärande”, ett begrepp som finns med, och är en vital del, i EU kommissionens kommunikationsdokument rörande flexicurity. Intressant med tanke på att bägge partierna refererar till att de är för ”den danska modellen” av flexicurity. Däremot är det oklart om de vill ha den triangeln som finns i Danmark eller vill satsa på att det skall bli en fyrkant som kommissionen förespråkar.⁵⁵

Genom att granska centerpartiets arbetsmarknadspolitik, dels genom partiprogram men även genom mediala utspel, blir det tydligt att de förespråkar en flexicurity modell i Sverige, precis som folkpartiet. Något som däremot inte är så tydligt hos båda partierna är vilken modell de avser. De refererar oftast till ”den danska modellen” men i deras dokument använder de begreppet livslångt lärande. Ett begrepp som är förhållandevis vagt och inte så utspritt men som används och kommuniceras ut från kommissionens håll.

4.4 Kristdemokraterna

”När EU-kommissionen 2005 förnyade Lissabonstrategin antog man ett meddelande som slog fast att flexicurity ska vara vägledande för reformerna på EU:s arbetsmarknad. Vidare slog kommissionen i ett meddelande från juni 2007 (KOM 2007/359) fast gemensamma principer för implementering av flexicurity i medlemsländerna (...) Det bör enligt min mening övervägas om lagen om anställningsskydd ska göras generellt dispositiv, där avsteg från turordningsreglerna kan göras även genom individuella avtal. Det bör i så fall framgå att sådana avsteg endast kan göras om arbetstagaren får ett starkare skydd i något annat avseende, exempelvis rätt till längre uppsägningslön, utbildningsinsats, jobbcoachning, matchning mot andra lediga jobb, etc. Avsteg bör också kunna göras genom särskilt lönepåslag i förhållande till idag gällande avtal. Hur detta och andra förändringar som följer av kommissionens meddelande om flexicurity ska implementeras i svensk lag bör snarast utredas. Detta bör ges regeringen tillkänna.”⁵⁶

Detta skrev kristdemokraten Stefan Svanström i en motion till riksdagen under hösten 2013. Särskilt intressant med detta uttalande är att de fokuserar och diskuterar flexicurity ur ett europeiskt perspektiv och tar kommissionens kommunikation i beaktande, något som inte får särskilt stort fokus i de andra uttalanden som studerats. Till skillnad från FP och C vill de inte reformera LAS eller slopa turordningsreglerna, istället vill de skapa större möjligheter för att

⁵⁴ Centerpartiet (2013) s.18

⁵⁵ Kommissionen (2007)

⁵⁶ Motion 2013/14:A351. ”Flexicurity och lagen om anställningsskydd.”

göra undantag genom individuella avtal. Det kan också tolkas som att de i och med de vill att arbetsgivaren tar ett större ansvar för de som behöver avskedas genom ett undantag, exempel på dessa åtgärder är uppsägningslön, liksom den som finns i USA, kompetensutveckling och jobbcoachning.

Redan 2006, när flexicurity var i hetluften, drev KD linjen om att tillsätta en utredning om flexicurity i Sverige. I en debattartikel från maj 2006 anser Göran Hägglund och Mats Odell att en framtida borgerlig regering måste genomföra fyra åtgärder på det arbetsmarknadspolitiska området:

”Gör a-kassan obligatorisk.

Reformera Ams.

Inför ett skattegynnade kompetenssparande.

Slopa arbetsgivaravgiften vid anställning av långtidsfrånvarande.”⁵⁷

Intressant är att de är för en obligatorisk a-kassa och att de i artikeln anser att Sverige har en bra och stabil arbetslöshetsförsäkring som skapar trygghet för människor som hamnar i arbetslöshet. Det intressanta är att både de, FP och C ansåg 2006 att arbetslöshetsförsäkring var på en bra nivå men ändå var samtliga partier med och drev igenom en sänkning av densamma inte ens ett år senare.

Sedan 2006 har kristdemokraternas intresse för flexicurity, sett till mediala utspel, svalnat något. Däremot är det för ett flertal av de åtgärder som i sin tur kan leda till en arbetsmarknad som är inom ramarna för flexicurity, alltså att den garanterar både flexibilitet och trygghet. Alltså står de fortfarande för de åsikterna som de uttalat tidigare kring flexicurity. Precis som FP och C vill KD införa en allmän och obligatorisk a-kassa samt höja taket. Dessutom vill de se en indexering av a-kassan, det vill säga att den följer inkomstutveckling i Sverige.⁵⁸

Klart är att KD står för en arbetsmarknadspolitik som förespråkar relativt hög a-kassa och en arbetsrätt som inte missgynnar någon där arbetsförhållanden, lön etc. avtalas mellan parterna, det vill säga en arbetsmarknadspolitik som inom dessa två områden kan anses vara flexicurity anpassad. Även livslångt lärande och möjligheten att vidareutbilda sig är något som de öppnar

⁵⁷ Hägglund, Göran. Odell, Mats. (16/8-08) ”Dags för flexicurity på vår sida sundet.” *Expressen*. Hämtad 1/12-15

⁵⁸ Kristdemokraterna. (2015) ”A-kassa/Arbetslöshetsförsäkring.” Hämtad 1/12-15

upp för i sitt partiprogram:

”Ett väl fungerande utbildningssystem som skapar goda förutsättningar för kompetensutveckling under hela yrkeslivet är av allra största vikt för att värna sysselsättningen på lång sikt. Det ska ges möjlighet till utbildning som leder till att den arbetslöse ges goda förutsättningar att erhålla ett arbete.”⁵⁹

Förvisso används inte begreppet livslångt lärande inom kristdemokraterna på samma sätt som i FP och C och heller inte på det sätt som kommissionen förespråkar. Däremot skulle det likväl kunna göras då deras politik som handlar om kompetensutveckling går i linje med vad kommissionen förespråkar i deras användande av begreppet. Alltså står kristdemokraterna för en politik som innebär livslångt lärande och att alla skall ha möjligheten att utveckla sin kompetens, både för de som är arbetslösa men även för folk, oavsett ålder, som vill antingen lära sig nya saker inom sitt yrke eller byta yrkesbana.

Avslutningsvis blir det också tydligt att partiet vill se en ökad satsning på området aktiv arbetsmarknadspolitik, detta grundas i deras partiprogram sidan 130:

”Aktiva arbetsmarknadsåtgärder ska prioriteras före passivt kontantstöd. Långtidsarbetslöshet ska bekämpas kraftfullt. Ett utvecklat lärlingssystem bör finnas för att inte minst ungdomar ska kunna få yrkes- och arbetslivserfarenhet (...) Den statliga arbetsförmedlingen bör vara ett aktivt serviceorgan i arbetsmarknadspolitikens tjänst. Privat arbetsförmedlingsverksamhet ska uppmuntras. För att hjälpa äldre och långtidsarbetslösa måste arbetsförmedlingarna vara aktiva och uppsökande.”⁶⁰

Något som kan anses vara intressant med ovanstående utdrag är att de inte endast vill satsa på att få in unga och arbetslösa på arbetsmarknaden utan även gamla som väljer att byta yrkesbana. En annan linje som partiet driver, och som samtliga borgerliga partier driver, är att det skall ske en privatisering av arbetsförmedlingsverksamhet. Även om KD tidigare uttryckt att de vill ha en relativt hög arbetslöshetsförsäkring väcks en fråga om hur hög när citatet ovan läses. Detta i och med formuleringen: *”Aktiva arbetsmarknadsåtgärder ska prioriteras före passivt kontantstöd.”* Formuleringen är svår att tyda då de kan tolkas på ett flertal sätt, antingen menar de att de vill att satsningen på aktiv arbetsmarknadspolitik alltid skall vara högre än arbetslöshetsförsäkringen och att det i och med det alltid skall vara en hög satsning på bägge håll. Alternativt anser de att det viktigaste är att satsningen på aktiv arbetsmarknadspolitik

⁵⁹ Kristdemokraterna. (2012) ”Principprogram.” s.129

⁶⁰ Kristdemokraterna (2012) s.130

alltid skall vara högre och att det är det som är det viktiga, inte hur hög satsningen är. Men i och med att KD tidigare tryckt på att de vill ha en relativt generös och indexerad arbetslöshetsförsäkringen finns det fog för att tolka formuleringen på det första sättet som beskrivs ovan men att det viktigaste är att aktivera arbetslösa till att söka nya jobb.

Otvivelaktigt är att KD driver en politik som går i linje med flexicurity, precis som FP och C. Något som däremot gör att KD sticker ut är att de fokuserar mer på direktiven från EU än vad de andra partierna gör. Deras argumentation kretsar inte så mycket kring att flexicurity är en dansk arbetsmarknadsmodell utan europeisk. Varför det är så är däremot svårt att svara på.

4.5 Vänsterpartiet

”Vi menar att flexicurity riskerar att bli flexploatering, ett bakslag för arbetstagarna (...) Christensen⁶¹ säger sig vara väl medveten om de farhågor som finns hos många, att flexicurity är en del i en nyliberal agenda. Men han delar inte denna uppfattning. Däremot är han villig att diskutera på vilken nivå arbetstagarnas anställningsskydd ska ligga. Nu närmar vi oss pudelns kärna. Hur mycket anställningsskydd ska arbetstagarna få ha, för att inte hindra företagens eviga krav på flexibilitet? (...) Vi ser risken att osäkra arbetstillfällen blir norm i samhället. I EU finns till och med ett förslag om ett nytt index, som mäter anställningstryggheten. Den som sänker ribban för anställningstrygghet får högre ranking. Vi fruktar en kapplöpning mot botten vad gäller arbetstagares rättigheter.”⁶²

Detta utdrag är från en debattartikel skrivet av vänsterpartiets europaparlamentariker Eva-Britt Svensson i samband med kommissionens satsning på flexicurity 2007. Tydligt är att Svensson och vänsterpartiet är tveksamma till flexicurity eftersom de ser en risk att det blir för stort fokus på flexibiliteten, alltså att det blir en *flexploatering* än en flexicurity och bra balans mellan både flexibilitet och trygghet. Vidare ser vänsterpartiet flexicurity som en del av en nyliberal agenda där målet är att få en övervägande flexibilitet men att detta uppnås genom en manipulering av arbetsmarknaden och dess parter. Alltså delar de inte bilden av att flexicurity är ett sätt att mötas halvvägs för neo-liberaler och keynesianister. I artikeln skriver de också att de inte ser några garantier som kompenserar upp för den bristande anställningstryggheten, alltså ser de inte arbetslöshetsförsäkring och aktiv

⁶¹ Christensen var ansvarig för att ta fram kommissionens meddelande kring flexicurity

⁶² Svensson, Eva-Britt. (24/10-07) ”Flexicurity kan vara trojansk häst.” *Publikt*. Hämtad 5/12-15

arbetsmarknadspolitik som ett verktyg att säkra trygghet.

Som diskuterats förut är flexicurity bland annat ett sätt att öka chanserna för folk med otrygga deltidsanställningarna att komma in på arbetsmarknaden som tillsvidareanställda med heltidstjänster. När Nederländerna skapade en arbetsmarknad som ligger inom ramarna för flexicurity så ökade de tryggheten för deltidsanställda men minskade den för tillsvidareanställda. Ur det perspektivet skulle flexicurity vara intressant för vänsterpartiet, särskilt med tanke på följande citat ur deras partiprogram:

*”Många arbetarklasskvinnor, unga och invandrare har olika former av otrygga anställningar och deltider, både inom den privata och den offentliga sektorn. Dessa former av anställningar leder ofta till att människors makt över det egna arbetet minskar, att de har svårt att försörja sig och att hävda sig på arbetsplatserna. Dessa former av anställningar ökar klass- och köns polariseringen på arbetsmarknaden. De osäkra anställningarna blir också ett verktyg i händerna på arbetsgivarna för att pressa ner lönenivåerna.”*⁶³

Däremot vill vänsterpartiet att alla skall ha samma höga trygghet och att någon inte skall behöva offra sig för någon annan. Alltså ser vänsterpartiet det inte som något alternativt att rucka på anställningstryggheten överhuvudtaget. Däremot driver det linjen om att stärka deltidsanställdas trygghet genom att införa regler kring hur länge en person får vara deltidsanställd innan arbetsgivaren är tvungen att erbjuda de en tillsvidareanställning. Tidsgränsen de föreslår är 24 månader av de senaste 5 åren hos samma arbetsgivare innan den är tvungen att övergå till en tillsvidareanställning.⁶⁴ Förvisso kan detta ses som ett steg i linje med flexicurity, med tanke på Nederländernas lösning, men bristen på flexibilitet och helhetstänk flexibilitet-trygghet gör att denna uppfattning lätt skulle kunna argumenteras emot.

Samtidigt som de borgerliga partierna vill att arbetslöshetsförsäkringen skall trappas av med tiden så anser vänsterpartiet att denna avtrappning inte skall finnas och att a-kassan skall under hela perioden vara 80 % av ens tidigare lön med ett maxtak på 960 kronor per dag som skall indexeras med tiden. Alltså är det för en högre a-kassa än de andra partierna som

⁶³ Vänsterpartiet. (2012) ”Partiprogram.” Hämtad 6/12-15

<https://www.vansterpartiet.se/material/partiprogram>

⁶⁴ Vänsterpartiet. (u.å.) ”Arbetslivet – fördjupning.” Hämtad 6/12-15

studerats och de vill också ta bort den delen som är till för att skapa incitament för folk att söka jobb och komma in på arbetsmarknaden igen. De vill även avskaffa arbetslöshetsavgiften som infördes 2007 och sänka medlemsavgifterna till a-kassan då de är av den åsikten att alla skall ha möjlighet att vara med i arbetslöshetsförsäkringen.⁶⁵

Precis som övriga partier vill de se satsningar på arbetsförmedlingen och genom det korta ner de långa och byråkratiska processer som vissa anser förekommer hos arbetsförmedlingen. Till skillnad från de borgerliga partierna vill vänsterpartiet däremot inte se någon ”privatisering” av arbetsförmedlingen eller separering mellan deras myndighets- och utförarroll.

Även om vänsterpartiet förespråkar en generös arbetslöshetsförsäkring och hög aktiv arbetsmarknadspolitik är det tydligt att de inte är för flexicurity, om något är de motståndare till det. Detta grundas i deras politik där de flera gånger poängterar att de är för en omfattande arbetsrätt och att det inte är något som de är villiga att kompromissa om. Men framförallt grundas det i debattartikeln där de argumenterar emot flexicurity och att det för dem inte är flexicurity utan istället flexploatering. Alltså ser de inte hur säkerhetsdelen i flexicurity kan väga upp bristen på arbetsrätt som flexicurity innebär. Vissa partier är för kombinerad flexibilitet och trygghet men inte det politiska innehållet i kommissionens flexicurity förslag men vänsterpartiet däremot visar tydligt att de inte tror på att kombinera flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden överhuvudtaget.

4.6 Socialdemokraterna

”Flexicurity med det innehållet tillåter arbetare att med trygghet och tillförsikt anpassa sig till ändrade ekonomiska förhållanden. Våra länder har dessa tre hörnstenar och är i många avseenden lika, men det finns också skillnader. Exempelvis har arbetsrätten utvecklats historiskt olika (...) I Danmark finns arbetsrättsliga regler i avtal medan i Sverige finns det istället lagreglerat med stor möjlighet till anpassning genom kollektivavtal. Men det är mer en skillnad i form än i kvalitet. I den svenska politiska debatten har lustigt nog skillnaderna poängterats mer än likheten. I ett europeiskt perspektiv är det likheten som betonas och som andra ser och tar intryck av (...) Flexicurity kan inte användas som en ursäkt för att göra det enklare att säga upp människor, nedmontera

⁶⁵ Vänsterpartiet. (u.å.) ”Arbetsmarknadspolitiken och a-kassan – fördjupning.” Hämtad 7/12-15

arbetsrätten eller sänka arbetslöshetsersättningen. Det är ett sammanhängande koncept grundat på såväl rättigheter som skyldigheter inom ramen för en stark social dialog.”⁶⁶

Detta är ett utdrag ur en debattartikel från bland annat socialdemokraten Hans Karlsson i *Sydsvenskan* 2006. Intressant är att han tillskriver Sverige äran för att vara ett föregångsland, tillsammans med Danmark, med flexicurity. Karlsson, tillsammans med Poul Nyrup Rasmussen⁶⁷ som är medförfattare till debattartikeln, hävdar att både Sverige och Danmark har flexicurity men med olika former. Vidare hävdar de att Danmark har valt att flytta arbetsrätten från lagstadgat till avtal mellan parterna till skillnad från Sverige som har det lagstadgat men att det bara är olika former och att arbetsrätten är densamma i de två länderna. Klart är att Karlsson och Nyrup inte håller med kommissionen om vikten av att arbetsrätten ska vila på *tillförlitliga och flexibla avtal*, detta trots att de i början av sin debattartikel refererade just till kommissionens modell. Nyrup och Karlsson anser inte att det spelar så stor roll om hur arbetsrätten är reglerad utan det viktiga är att arbetsrätten är flexibel och framförallt tillförlitlig.

Socialdemokraterna har mycket länge propagerat för en stark lagstadgad arbetsrätt och med andra ord varit en förkämpe för turordningsreglernas existens, mycket på grund av deras starka band med LO, som även de är för turordningsreglerna och LAS i sin helhet. Detta är dock något som kan komma att förändras eftersom S-MP regeringens arbetsmarknadsanalysgrupp, bestående av bland annat LO företrädare, nu har föreslagit att LAS skall bytas ut mot en strategi för livslångt lärande.⁶⁸ Dessa idéer lanserades december 2015 i en rapport som gruppen lämnade till regeringen. När gruppens ordförande Annelie Nordström, som även sitter i styrelsen för LO, kommenterade rapporten sa hon bland annat: *”På framtidens arbetsmarknad ligger tryggheten inte i anställningstid utan i kompetens.”⁶⁹* Intressant med citatet är att det frångår det tankesätt som både S och LO länge haft, uttalandet går i större utsträckning i samma linje som de borgerliga partiernas åsikter. Huruvida regeringen och socialdemokraterna kommer arbeta vidare med förslaget återstår dock att se.

Kommissionen fastslår i sitt meddelande om flexicurity att det är ett verktyg för att hantera

⁶⁶ Karlsson, Hans. Rasmussen Nyrup, Poul. (8/9-06) ”Flexicurity på svenska.” *Sydsvenskan*. Hämtad 10/12-15

⁶⁷ Poul Nyrup Rasmussen är en före detta Dansk statsminister

⁶⁸ Analysgruppen arbetet i framtiden. (2015) ”Livslångt lärande för framtidens arbetsmarknad.” Stockholm: Regeringskansliet

⁶⁹ Nandorf, Tove. (14/12-15) ”Regeringens analysgrupp inte främmande för LAS nedrustning.” *Dagens Nyheter*. Hämtad 14/12-15

globaliseringen och ett sätt att försäkra sig om att arbetsmarknaden och samhällets utveckling går i samma takt som flexicurity. I en debattartikel i DN 2008 argumenterar Sven-Erik Österberg just i denna linje och förklarar att det är därför socialdemokraterna är för flexicurity:

”Människor som bor i de nordiska länderna bejaktar mer än andra européer globalisering. Det beror på att de nordiska välfärdsstaterna är effektiva system för att dela globaliseringens risker och möjligheter. En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring i kombination med en aktiv arbetsmarknadspolitik ger Nordens invånare trygghet när ekonomin förändras - och möjligheter till egen utveckling i den förändringen. Detta är flexicurity - det faktum att trygghet främjar förändring.”⁷⁰

Något som kan tyckas vara intressant med ovanstående citat är att Österberg betonar vikten av en väl fungerande arbetslöshetsförsäkring i kombination av arbetsmarknadspolitik ökar tryggheten, däremot nämner han inte LAS eller turordningsreglerna. När debattartikeln skrevs var det i samma tid som arbetsgivarorganisationerna och arbetstagarorganisationerna höll på att förhandla om LAS framtid.⁷¹ En möjlig förklaring kan ha varit att Österberg inte ville låsa sig i frågan om LAS om det skulle vara så att förhandlingarna hade lett till en liberalisering av LAS. Detta just av den anledningen att socialdemokraterna och LO har så starka band och S arbetsmarknadspolitik påverkas till viss del av LO. Något i citatet som går i linje med flexicurity är att Österberg betonar vikten av att en generös arbetslöshetsförsäkring och stora satsningar på aktiv arbetsmarknadspolitik går hand i hand, att det är tillsammans som det fungerar. Satsningarna kan inte ske separat utan skall ske i harmoni med varandra.

I socialdemokraternas partiprogram står det tydligt att de vill satsa på att integrera fler i arbetet mot en mer trygg och givande arbetsmarknad:

”Det kräver stora satsningar på utbildning, forskning och kompetensutveckling samt en aktiv arbetsmarknadspolitik. Det förutsätter ett målinriktat engagemang från statens sida när det gäller utveckling av såväl tekniska som sociala innovationer. Det kräver en strategisk samverkan mellan den offentliga sektorn, det privata näringslivet, de fackliga organisationerna och högskolan för

⁷⁰ Österberg, Sven-Erik. Astudillo, Luciano. (19/7-08) ”En starkare arbetslinje.” *Dagens Nyheter*. Hämtad 15/12-15

⁷¹ Axelsson, Cecilia. (5/1-09) ”Det viktigaste kring arbetsmarknaden.” *Svenska Dagbladet*. Hämtad 16/12-15

att stimulera utvecklingen av kunskapsintensiva branscher och företag i både industri och tjänstesektor.”⁷²

Precis som kommissionen förespråkar i sitt meddelande vill socialdemokraterna att alla, staten, företag och fackorganisationer, ska ta ett större ansvar för att samhällets kompetensförsörjning skall gå i rätt riktning. De vill alltså att alla skall jobba mot samma mål och tillsammans, självklart med staten i spetsen där satsningar på aktiv arbetsmarknadspolitik och kompetensutveckling skall stå i centrum.

Klart är att socialdemokraterna, mer eller mindre, är för flexicurity på arbetsmarknad. Deras syn på flexicurity skiljer sig däremot något gentemot övriga partiers syn. Samtidigt som samtliga borgerliga partier argumenterar för att vi måste jobba mot flexicurity på arbetsmarknaden argumenterar S för att Sverige redan har det och att vi måste satsa på att öka trygghetsaspekten i flexicurity för att flexibiliteten inte skall ta över. De argumenterar inte för en stärkning av arbetsrätten men stärkning av både arbetslöshetsförsäkringen och den aktiva arbetsmarknadspolitiken, och att detta måste ske i samspel med varandra, precis som kommissionen föreslår. I frågan om turordningsreglernas vara eller icke håller sig S relativt passiva. Under de perioder som LO propagerat för turordningsreglerna har S också gjort det och har således oftast följt hur LO agerar i frågan. Av den anledningen blir det i framtiden intressant att se hur regeringen och S väljer att tackla arbetsmarknadsanalysgruppens förslag om att byta ut turordningsreglerna mot livslångt lärande.

4.7 Miljöpartiet

Miljöpartiet är otvivelaktigt det parti som hållit sig mest passiva i frågan om flexicurity. Mellan 2005 och 2015 gjorde partiet inte några mediala utspel, eller annat, som förklarar miljöpartiets åsikt om flexicurity.⁷³ Av den anledningen blir det svårt att avgöra hur miljöpartiet ställer sig till flexicurity i sin helhet.

I miljöpartiets partiprogram skriver de följande angående den svenska

⁷² Socialdemokraterna. (u.å.) ”Ett program för förändring.” s.30

⁷³ Kom fram till detta genom att jag gjorde en google-sökning på ”flexicurity+miljöpartiet” år för år. 2005-01-01 till 2006-12-31, 2007-01-01 till 2008-12-31, 2009-01-01 till 2010-12-31, 2011-01-01 till 2012-12-31, 2013-01-01 till 2014-12-31 och 2015-01-01 till 2015-12-31.

arbetsmarknadsmodellen:

”Vi värnar den svenska modellen där arbetsmarknadens parter gemensamt förhandlar fram vad som ska gälla på arbetsmarknaden genom kollektivavtal. Modellen bygger på att en hög andel av arbetstagarna är fackföreningsanslutna, och den fackliga organiseringen bör uppmuntras. Vår politik ska ge alla människor möjlighet att efter sina förutsättningar genom arbete bidra till samhället.”⁷⁴

Alltså är partiet positivt till den nuvarande modellen där förhållanden på arbetsmarknaden beslutas mellan parterna genom kollektivavtal. Vidare skriver de även att de vill värna en fungerande arbetsrätt och ge arbetstagare inflytande över både arbetets innehåll och arbetstiden. Förvisso skriver de att de vill värna en fungerande arbetsrätt men de skriver inte om de vill ha arbetsrätten som den är nu eller om de vill se en eventuell reformering. Å andra sidan svarade de i en intervju med DN 2014 att de inte vill se en reformering av LAS, varken stärka LAS eller liberalisera densamma.⁷⁵ Viktigt att ha i åtanke är att det var MP som tillsammans med de borgerliga partierna drev igenom frågan om undantag från turordningsreglerna för företag med färre än 10 anställda, något som retat upp både S och V.⁷⁶

Gällande aktiv arbetsmarknadspolitik är det tydligt att partiet vill satsa på att få in unga på arbetsmarknaden:

”Vi vill sänka trösklarna till jobben genom att satsa på vidareutbildningar och praktikplatser. Det ska också vara lättare för unga att starta och driva företag. Kommunerna ska få större möjligheter och mer ansvar för att minska ungdomsarbetslösheten.”⁷⁷

Alltså vill de satsa på ett livslångt lärande, främst för unga men kan tolkas som att vidareutbildningar och praktikplatser skall vara för alla. Samtidigt ser de en framtid där kommunerna skall få större ansvar för att minska ungdomsarbetslösheten på det sätt som lämpar sig bäst inom respektive kommun. Vidare skriver de även att de vill satsa på arbetsförmedlingen så att arbetsmarknaden blir bättre matchad för både arbetsgivare och arbetstagare.⁷⁸

Hur miljöpartiet ställer sig till flexicurity i sin helhet är svårt att avgöra. Delvis på grund av att de inte har gjort något medialt utspel gällande flexicurity men även för att de i sin arbetsmarknadspolitik på sätt och vis driver en politik som både skulle kunna vara flexicurity

⁷⁴ Socialdemokraterna (u.å.) s.21

⁷⁵ Rosén, Hans. (16/8-14) ”Så tycker partierna om visstidsanställningar.” *Dagens Nyheter*. Hämtad 18/12-15

⁷⁶ Ramberg, Tomas. (13/12-08) ”Miljöpartiet ger sig inte om LAS.” *Sveriges Radio*. Hämtad 18/12-15

⁷⁷ Miljöpartiet. (u.å.) ”Vår jobbpolitik.” Hämtad 18/12-15

⁷⁸ Miljöpartiet. (u.å.) ”Partiprogram” s.20

men samtidigt inte, detta är helt beroende på om de ser deras förslag som ett reformpaket och hur de egentligen ställer sig till en liberalisering av LAS då detta inte är helt glasklart. Alltså går det inte att göra en helt rättvis bedömning utifrån det material som de har tillhandahållit än så länge.

4.8 Sverigedemokraterna

Trots att sverigedemokraterna inte suttit i riksdagen eller Europaparlamentet från flexicurity debattens start har de varit förhållandevis aktiva i frågan. I juli 2007 skrev partiet följande pressmeddelande:

”Samtidigt som den svenska arbetsmarknaden stagnerat, har vi kunnat se hur t ex den danska flexicuritymodellen har varit mycket framgångsrik. Borgarna har helt avfärdat den danska modellen, som fått internationellt erkännande för att ha lyckats pressa ned arbetslösheten rejält samtidigt som de danska lönerna har ökat markant och den upplevda tryggheten bland danska arbetare har ökat. Vi säger inte att just flexicurity är lösningen, men det visar att det finns all anledning att se över den svenska arbetsmarknadspolitikerna samt återställa a-kassan till den nivå som rådde innan borgarna började driva igenom en arbetsmarknadspolitik med utgångspunkten att arbete skapas genom att bestraffa de arbetslösa.”⁷⁹

I pressmeddelandet öppnar partiet alltså upp för att lyfta blicken mot Danmark och ta inspiration från Danmark. Förvisso lägger de störst fokus på att arbetslöshetsförsäkringen måste, enligt SD, höjas till minst den nivå den var på innan de borgerliga partierna sänkte den 2007. Men de skriver också *se över den svenska arbetsmarknadspolitikerna...* Även om det är en vag formulering och svår att utläsa något större från så kan det innebära att de vill se en satsning på den aktiva arbetsmarknadspolitikerna mer än vad som redan görs. Även om de mediala utspelen kring flexicurity inte har duggat särskilt tätt finns det även ett antal tecken på att SD är för eller öppen för flexicurity på den svenska arbetsmarknaden. Inför valet 2010 sade en sverigedemokratisk kommunpolitiker följande till SVT:

”Vi inom Sverigedemokraterna förespråkar en svensk variant av den danska flexicurity-modellen som skulle öka både trygghet och rörlighet på arbetsmarknaden. Detta ihop med bland annat ett utvecklat lärlingssystem skulle öka sysselsättningen. Vi vill även göra det lättare att driva företag och uppmuntra till företagande.”⁸⁰

Förvisso var det en kommunpolitiker från SD i Sjuhärad som sade detta och frågorna som

⁷⁹ Sverigedemokraterna. (9/7-07) ”Sverigedemokraterna bemöter fackförbundens och socialdemokraternas attacker.” *MyNewsdesk*. Hämtad 21/12-15

⁸⁰ SVT. (18/8-10) ”SD i Sjuhärad svarar Västnytt.” *SVT*. Hämtad 21/12-15

reportern ställde gällde mestadels kommunpolitik men eftersom flexicurity är en nationell angelägenhet och inget som kommuner ensamma kan införa får det antas att han pratade för hela partiet och inte bara SD i Sjuhärad.

I SD:s arbetsmarknadspolitiska program förespråkar de fler undantag från turordningsreglerna för att motivera fler företag att anställa folk och kunna söka rätt kompetens för att på så sätt kunna främja stabilitet och tillväxt på svensk arbetsmarknad. I kombination med detta ser det också som nödvändigt att satsa på fler utbildningstillfällen för att matchningen på den svenska arbetsmarknaden skall kunna bli bättre.⁸¹ Alltså står de för en rörlig men stabil arbetsmarknad där både löntagare och arbetsgivare skall kunna känna sig säkra. För att kunna garantera det förstnämnda, att löntagare känner sig trygga, vill de se ett höjt tak i kassan till 80 % av lönen och att arbetslöshetsförsäkringen skall bli mer av en omställningsförsäkring för att skapa incitament till att vilja komma in på arbetsmarknaden igen.⁸²

Gällande aktiv arbetsmarknadspolitik skriver SD följande i sitt arbetsmarknadspolitiska program:

”Vi vill se ett statligt alternativ till fas 3 vilket garanterar meningsfull och framförallt samhällsnyttig sysselsättning för programdeltagare. Det finns många statliga, regionala och kommunala verksamheter där behovet av arbetskraft är skriande och där ett statligt alternativ till fas 3 skulle lösa en stor del av problemet (...) Att styra programmet så att programdeltagarna arbetar inom samhällsnyttig verksamhet som vård, skola, försvar, omsorg och infrastruktur är eftersträfvansvärt, och arbetsinsatsen skulle gynna såväl samhälle som enskild. Framför allt skulle det leda till att praktikanten får stora möjligheter att ta ett jobb på den ordinarie arbetsmarknaden. Det skulle också göra att programdeltagarna skulle motiveras mer genom att jobba inom till exempel välfärdssektorer.”⁸³

Alltså vill SD reformera det nuvarande fas 3 systemet så att de har en mer statlig anknytning än idag. Detta för att kunna fylla de behov som finns, exempelvis inom välfärdssektorn och för att kunna ha en striktare kontroll än vad det är idag. Fördelarna med detta, anser SD, är att alla parter, både samhället och löntagaren, gynnas och det ökar möjligheten att senare få en fortsättning inom det valda praktikområdet efter praktikperiodens slut. Detta bör ses som en omfattande reform som lämpar sig till alla, både gamla och unga. Huruvida de är till för både

⁸¹ Sverigedemokraterna. (2011) ”Sverigedemokratiskt inriktningsprogram för arbetsmarknad.” s.4

⁸² Sverigedemokraterna (2011) s.9

⁸³ Sverigedemokraterna (2011) s.12

arbetslösa och folk som vill byta yrkesbana kan tyckas vara något oklart men det finns starka skäl att tro att det endast är till för folk som är långtidsarbetslösa.

Att SD är för en arbetsmarknad som går i linje med flexicurity kan ses som rätt klart. De är för en liberalisering av LAS, specifikt turordningsreglerna, men värnar samtidigt om den svenska modellen med starka parter där förhållanden sluts i form av kollektivavtal. Samtidigt är de för en förhållandevis generös arbetslöshetsförsäkring men vill också se satsningar på den aktiva arbetsmarknaden, detta mestadels i form reformering av fas 3 och lärlingsanställningar. Det livslånga lärandet verkar däremot vara ett område som SD inte satsat lika mycket på, detta kan ha att göra med att de refererar till ”den danska modellen flexicurity”.

4.9 Analys

I denna del kommer det som framkommit i kartläggningen diskuteras och analyseras ur olika perspektiv. Partiernas åsikter och sätt att argumentera kommer sättas i relation till det svenska politiska landskapet för att studera om flexicurity diskussion går att förstå utifrån det politiska landskapet i Sverige. Analysdelen kommer inledas med ett analyschema för att på ett begripligt sätt strukturera upp saker som uppkommit i kartläggningen.

Tabell 1: Partiernas hållning till flexicurity

	Negativa eller positiva till flexicurity?	Drivit flexicurity politik?	Hänvisar de till DK, K, NE eller andra?	Ser de flexicurity som ett reformpaket?	Hur ser partierna på flexicuritys centrala beståndsdelar?			
					LAS	A-kassa	AA	LLL
Folkpartiet	Positiva	Historiskt nej, nu ja	Danmark	Ja	Liberalisera	Generösare	Arbetsförmedling, matchande	Ja, kompetensutveckling
Centerpartiet	Positiva	Historiskt nej, nu ja	Danmark	Ja	Liberalisera	Generösare	Arbetsförmedling, matchande	Ja, kompetensutveckling
Moderaterna	Positiva till flexibilitet och trygghet, alltså positiva till tanken	Nej	Danmark, Nederländerna, i viss mån EU	Nej	Oense inom partiet	Inte generösare	Sänkta avgifter	Nej, nämner inte

Kristdemokraterna	Positiva	Historiskt nej, nu ja	Kommissionen	Ja	Liberalisera	Indexering, generösare	Bör prioriteras	Ja, kompetensparande
Vänsterpartiet	Negativa	Nej	EU	_____	Strängare	Generösare	Satsa arb.för medling	Arb. marknadsutb.
Socialdemokraterna	Positiva	Ja	Danmark och Sverige, lite EU	Ja	Än så länge bra	Generösare	Omfattande AA	Diskuterar ej
Miljöpartiet	Oklart	Oklart	_____	_____	Något oklart	Generösare	Omfattande AA	Diskuterar ej
Sverigedemokraterna	Positiva	Oklart	Danmark	Ja	Liberalisera	Indexering	Omreformera Fas 3	Ja

Som det går att observera är majoriteten av riksdagspartierna för flexicurity, dock skiljer sig deras politik på ämnet en hel del åt. Centerpartiet och folkpartiet är mest positiva till flexicurity och driver en politik som går helt i linje med både kommissionens förslag och den danska modellen. Däremot har de varit med och drivit igenom politik som till stor utsträckning kan anses vara tvärtom. Detta gjorde de tillsammans med moderaterna och kristdemokraterna när de sänkte arbetslöshetsförsäkringen och drog ner på vuxenutbildningen. Två åtgärder som båda partier nu efteråt har erkänt var ett misstag, något som även KD indirekt har gjort när de nu driver frågan om höjd arbetslöshetsförsäkring. Av den anledningen har jag i analys-schemat skrivit ”historiskt nej, nu ja” på samtliga tre partier gällande fråga två. Moderaterna däremot är i en annan situation. När de 2006 proklamerade att de inte tänkte reformera arbetsrätten låste de fast sig själva. Låsningen förvärrades dessutom av att de i samma veva visade intresse för flexicurity. Däremot gjorde de klart att flexicurity inte är ”one size fits all” och att den kombination av flexibilitet och trygghet som de är positiva till inte nödvändigtvis går i linje med de förslag som kommissionen kom med. Alltså var det oklart hur de ville nå flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden. Med det som bakgrund går det att anta att de var av den tron att flexibilitet uppnåddes bäst genom att sänka arbetslöshetsförsäkringen, detta för att skapa incitament för att söka jobb. Alltså skulle det kunna hävdas att moderaterna är för en bakvänd flexicurity där man uppnår flexibilitet genom att göra tvärtemot vad kommissionen och den danska modellen förespråkar och tryggheten upprätthålls genom att ha kvar LAS och turordningsreglerna i nuvarande form. Av den anledningen har jag i analys-schemat skrivit ”nej” på fråga 2. Förvisso har de drivit den politik som de anser är bäst för att uppnå flexibilitet och trygghet på arbetsmarknaden men den

uppfyller inte de kriterier som krävs för att det skall anses vara flexicurity. Här skulle det också kunna hävdas att M vill få folk i arbete till vilket pris som helst där flexibiliteten för de som redan är inne på arbetsmarknad inte är så viktig medan den är väldigt viktig för folk i arbetslöshet samtidigt som tryggheten för samma grupp är nästintill helt irrelevant.

Sett till vilka de olika partierna refererar till är det intressant att inget av de mest EU-positiva partierna (FP och C) refererar till kommissionen utan bägge väljer istället Danmark när flexicurity diskuteras. Något som även de flesta partier gör. Några anledningar till detta skulle kunna vara den geografiska närheten, den nordiska arbetslivsregimen som både Danmark och Sverige tillhör och att Danmark är ett konkret exempel på vilka effekter flexicurity har fått. Det mest flexicurity-negativa partiet, vänsterpartiet, väljer intressant nog att referera till kommissionen och EU, detta kan ha att göra med att vänsterpartiet, tillsammans med SD och historiskt sett MP, är ett av de mest EU-kritiska partierna. De har länge sett EU-samarbetet som något kapitalistiskt ont och en del av en neo-liberal agenda med mål att främja arbetsgivarnas intressen, något som även speglas tydligt i vänsterpartiets uttalanden gällande flexicurity. Den EU-kritiska inställningen hos SD kan också vara en bidragande orsak till att de refererar till Danmark. Det tredje mest EU-kritiska partiet, miljöpartiet, väljer intressant nog att inte ens prata om flexicurity, i alla fall inte i officiella utspel och dokument. Socialdemokraterna är fascinerande nog de enda partiet som väljer att referera till Sverige, av den anledningen går det också att hävda att de har drivit en politik som går i linje med flexicurity, detta för att det är socialdemokraterna var drivande i uppbyggandet av den svenska arbetsmarknadsmodellen, som de nu hävdar går i linje med flexicurity. Inför folkomröstningen om EU 1994 var socialdemokraternas argument att vi skulle Sverigeisera Europa med vår välfärdsmodell och även arbetsmarknadsmodell.⁸⁴ Ett tankesätt som kan tänkas finnas kvar inom den svenska socialdemokratin och som kan vara en anledning till att de idag hävdar att Sverige redan har flexicurity.

För att koppla till teorin så yttrar sig Sveriges starka vänster-högerskala inte fullt så mycket som förväntats. Förvisso är vänsterpartiet starka motståndare till flexicurity och de ser inte flexicurity som ett paradigm som Vulkan skriver om. De lyfter upp de neo-liberala farhågor som de har, att flexicurity mestadels är neo-liberalt och att det inte finns tillräckligt med keynesianistiska inslag som garanterar trygghet. Liknande finns att skåda hos moderaterna på

⁸⁴ Stråth, Bo. (2000) *Europe and the other and Europe as the other*. Peter Lang: Brussels. S.381

högerkanten. Istället argumenterar de för de keynesianska farhågor de har och i och med sin neo-liberala tro kan de inte se fördelarna som en generös arbetslöshetsförsäkring kan föra med sig. Det går här att se spår av vänster-högerskalan då det, till skillnad från i Danmark, inte finns någon drivkraft som får vänsterpartiet att se över sin ideologiska tro. I Danmark, där majoriteten av partierna har ett förhållandevis stort fokus på handeln och globaliseringen, oavsett ideologi, var en generös arbetslöshetsförsäkring och aktiv arbetsmarknadspolitik och det faktum att de såg ett behov av en arbetsmarknad anpassad för globaliseringen tillräckliga drivkrafter. I Sverige, där skalan är sned finns inte viljan att ha handeln och globaliseringen i fokus på samma sätt, detta gäller framförallt de/det parti(er) som ligger mest sydväst på den politiska skalan och självklart inte alla politiska frågor.^{85 86} I moderaternas fall har de hamnat för höger på den politiska skalan gällande ekonomiska frågor och kan inte se några som helst fördelar med en generösare arbetslöshetsförsäkring. Sett till flexicurity är det dock ett rätt stort steg mellan V och S på skalan där S pratar förhållandevis gott om flexicurity. Däremot skiljer sig den socialdemokratiska argumentationen sig en hel del från den borgerliga. Precis som diskuterades i samband med teorin och Vulkans text kan det tydligt observeras en argumentation där partierna lyfter fram det som de gillar, dock har detta avtagit något. Denna argumentation har framförallt drivits från folkpartiet och socialdemokraterna av de partier som är för flexicurity och av vänsterpartiet och moderaterna av de partier som är emot flexicurity. Exempel på detta är när S argumenterar för att Sverige redan har flexicurity där de lyfter fram tryggheten och nämner som hastigast arbetsrätten, där de dessutom ger en bild som inte helt hundra stämmer med verkligheten. Annat exempel är i den debattartikel skriven av Sven-Erik Österberg där han gång på gång betonar vikten av hög aktiv arbetsmarknadspolitik och att det skall ske i harmoni med generös arbetslöshetsförsäkring. Alltså lyfter de fram tryggheten mer än vad de lyfter fram flexibiliteten och i vissa fall ger sken av att flexibiliteten redan finns eller inte är så viktig. I FPs hänseende märks detta i det pressmeddelandet från 2011 som nämndes förut. I pressmeddelandet är det tydligt att de har ett starkt fokus på flexibiliteten. Inte genom att undandömma vikten av trygghet utan istället argumenterar de för att tryggheten på svensk arbetsmarknad redan finns och att den är flexicurity-anpassad. Dock har de bytt argumentationsfokus på senare år, något som även går att se i kartläggningen av FP.

Gällande den hypotes som lyftes fram under teoridelen att MP och FP borde, enligt den

⁸⁵ Se Hellwig (2014) s.108 figur 6.1 för skalan.

⁸⁶ Se tabell 1 under "Teori".

politiska skalan, vara de partier som ställer sig mest positiva till flexicurity, och mest kompromissvilliga, från vardera blocken är svårt att avgöra. Att FP, tillsammans med C, är det parti som är mest flexicurity vänligt har diskuterats ett antal gånger i denna studie. Det har också visat sig att de har blivit mer kompromissvilliga kring flexicuritys innehåll på senare år. Från att 2011 vara väldigt tveksamma till att det skall finnas mer trygghet på svensk arbetsmarknad står de nu för en generösare arbetslöshetsförsäkring, de står för den mest generösa arbetslöshetsförsäkringen av alla partier, och ett större satsande på aktiv arbetsmarknadspolitik och livslångt lärande. MP däremot är svårare att bedöma, detta av den anledningen att de inte uttalat sig om flexicurity men trots det skulle det kunna hävdas att de är mest kompromissvänliga av vänsterblocket gällande flexibilitet och trygghet. Detta grundar sig i att de, tillsammans med de borgerliga partierna, drev igenom undantag från turordningsreglerna för företag med färre än 10 anställda. Något som väckt känslor hos V och S som var emot undantaget när det diskuterades i riksdagen. Även om det är oklart var de står i frågan om ytterligare en liberalisering av turordningsreglerna kan detta visa på en inställning att de kan komma att vara villiga att kompromissa i frågan om arbetsrätten. Alltså finns det visst stöd för den hypotes som tidigare lyftes fram.

5. Slutsats

I nuläget finns det i riksdagen ett gehör för idén att kombinera flexibilitet och trygghet på arbetsmarknad. Däremot skiljer sig utgångspunkterna partierna emellan en hel del. För att börja med de borgerliga partierna finns det en rätt stor konsensus mellan FP, C och KD om en mer generös arbetslöshetsförsäkring, ett större satsande på aktiv arbetsmarknadspolitik men kanske framförallt ett satsande på livslångt lärande och en liberalisering av arbetsrätten. Det blir tydligt att samtliga tre partier står för en politik som ligger helt i linje med flexicurity, speciellt med tanke på att de pratar om dessa arbetsmarknadsförändringar som en stor reform, alltså en flexicurity reform. Moderaterna däremot skiljer sig en del från sina alliansvänner. Trots att den forna moderatledningen, den som talade positivt om arbetsrätten, nu är utbytt mot en, enligt vissa, något mer konservativ sådan har ledningen gjort tydligt att de helst inte vill röra arbetsrätten. Detta trots att det finns partistämmobeslut på att M nu är för en liberalisering av arbetsrätten och att partiets forna finansminister Anders Borg, med flera, har gått ut med att han ångrar att den borgerliga regeringen inte vågade röra LAS. Samtidigt som moderaterna är de parti som sätter käppar i hjulet för flexicurity i en annars eniga allians går

det att finna detta även hos det rödgröna blocket och då är det vänsterpartiet som motarbetar flexicurity. Som förväntat kan vi här se tydliga spår av den svenska vänster-högerskalan där vänsterpartiet utan tvekan är mest vänster och således mest trygghetsfokuserande och moderaterna mest höger med ett enögt flexibilitets- och arbetsgivarfokus. På ett tydligt sätt lyfter V fram faran med att, enligt dem, låta flexibiliteten få överhanden över tryggheten och M faran med att en generös arbetslöshetsförsäkring tar bort incitamenten för arbetslösa att söka nytt jobb. Denna tendens att fokusera på tryggheten hos de rödgröna och flexibilitet för alliansen har under senare år planat. Givetvis går det fortfarande att se tecken av att vissa partier vill ha det ena mer än det andra men från att partierna endast skyddar det som de är måna om och stänger ute det andra stämmer inte vänster-högerskala lika bra överens längre när det kommer till flexicurity. Att hävda att det politiska landskapet har format partiernas uppfattning om flexicurity gick att göra till en början men idag finns det större anledningar till att hävda att det är flexicurity som har kommit att förändra det politiska landskapet i relation till arbetsmarknadspolitiska frågor. Dessutom står Sverige just nu står i ett vägskaal kring arbetsmarknadspolitiken beroende på hur den nuvarande regeringen reagerar på analysgruppens förslag om att byta ut turordningsreglerna mot livslångt lärande. Om regeringen väljer att följa analysgruppens förslag och driva frågan vidare är det än mer troligt att flexicurity har skakat om det politiska landskapet och att EU kommissionens flexicurity kommunikation fått genomslag i svensk politik. I så fall är det ett praktexempel på hur internationella samarbeten och transnationella idéer kan påverka i länder som länge varit inlåsta på samma väg.

För vidare forskning vore det intressant att se om Sverige är ett unikt eller representativt fall ute i Europa, alltså vilken påverkan flexicurity har haft i andra politiska landskap. Sverige är förstås inte det enda land som tillhör en arbetslivsregim som varit förebild i skapandet av flexicurity. Än mer intressant vore att se hur flexicurity diskussionen sett ut i länder tillhörande en tydligt neo-liberal arbetslivsregim.

6. Referenslista

Vetenskapliga texter

Berglund, Tomas. (2012) *Transformations of Swedish Labour Market Institutions. Effects on Employees' Turnover Cognitions*. Revista Internacional de Organizaciones, no 9, diciembre 2012, 91–119

Bergström, Göran. Boréus, Kristina. (2012) *Textens mening och makt*. Studentlitteratur AB: Lund.

Erlingsson, Gissur. Brommesson, Douglas. (2010) ”Partier i förändring.” *Statsvetenskaplig tidsskrift, årgång 112 nr 2*. S.131-141

Hellwig, Timothy. (2014) *Globalization and Mass Politics: Retaining the Room to Maneuver*. Cambridge university press: New York. Kap 6

Jørgensen, Henning & Kongshøj Madsen, Per. (2007) *Flexicurity and beyond: Finding a new agenda for the European Social Model*. Copenhagen: DJØF Publishing

Holmberg, Sören. Oscarsson, Henrik. (2004) *Väljartrender*. Stockholm: Statistiska centralbyrån

Keune, Maarten. Jepsen, Maria. (2007) ”Not balanced and hardly new: the European Commission's quest for flexicurity”, i H. Jørgensen & P. Kongshøj Madsen (Red.) *Flexicurity and beyond: Finding a new agenda for the European Social Model* (s.189-211). Copenhagen: DJØF Publishing.

Kongshøj Madsen, Per. (2002) ”The Danish model of 'flexicurity' – A Paradise with some snakes.” København: Copenhagen University

Vulkan, Patrik. (Kommande) ”Employee support for the flexicurity arrangement as a labour market policy”. Kommande (2016) akademisk avhandling, institutionen för sociologi och arbetsvetenskap, Göteborgs Universitet.

Wilthagen, Ton. (2012) "Flexicurity practises in the EU – Which way is up?" The Netherlands: Tilburg University

Stråth, Bo. (2000) *Europe and the other and Europe as the other*. Peter Lang: Brussels.

Tidningsartiklar och pressmeddelanden

Abramowics, Naomi. (16/10-15) Välkommen till de nygamla moderaterna [Blogginlägg].
<http://blogg.gp.se/ledarbloggen/2015/10/16/valkommen-till-de-nygamla-moderaterna/>

Axelsson, Cecilia. (5/1-09) "Det viktigaste kring arbetsmarknaden." *Svenska Dagbladet*.
Hämtad 16/12-15 <http://www.svd.se/det-viktigaste-kring-arbetsmarknaden-2009>

Eriksson, Göran. (16/10-15) "Göran Eriksson: Farväl till de nya moderaterna." *Svenska Dagbladet*. Hämtad 28/11-15 <http://www.svd.se/fyra-fragor-det-betyder-las-beslutet>.

Folkpartiet Liberalerna. (2015) "Vi ska försöka tvinga regeringen att avskaffa LAS". Hämtad 22/11-15 <http://lokalt.folkpartiet.se/politik/nyhetsarkiv/vi-ska-forsoka-tvinga-regeringen-att-avskaffa-las/>

Hägglund, Göran. Odell, Mats. (16/8-08) "Dags för flexicurity på vår sida sundet." *Expressen*.
Hämtad 1/12-15 <http://www.expressen.se/kvp/ledare/debatt-dags-for-flexicurity-pa-var-sida-sundet/>

Jerlerup, Torbjörn. (8/10-11) "Flexicurity: Folkpartiet vill reformera LAS". *Frihetsmedjan*.
Hämtad 21/11-15 <http://www.frihetsmedjan.se/2011/10/folkpartiet-vill-reformera-las>

Karlsson, Hans. Rasmussen Nyrup, Poul. (8/9-06) "Flexicurity på svenska." *Sydsvenskan*.
Hämtad 10/12-15 <http://www.sydsvenskan.se/opinion/aktuella-fragor/flexicurity-pa-svenska/>

Ljungqvist, Magnus. (2006, 8/7) "Maud Olofsson i Almedalen – klimatfrågor och flexicurity". Makthavare. Hämtad 13/11-15 <http://makthavare.se/2006/07/08/maud-olofsson-i-almedalen-klimatfragor-och-flexicurity/>

Lööf, Annie. (29/3-12) ”Vi måste ha modet att reformera.” *Svenska Dagbladet*. Hämtad 29/11-15 <http://www.svd.se/vi-maste-ha-modet-att-reformera>

Nandorf, Tove. (14/12-15) ”Regeringens analysgrupp inte främmande för LAS nedrustning.” *Dagens Nyheter*. Hämtad 14/12-15 från <http://www.dn.se/ekonomi/regeringens-analysgrupp-inte-frammande-for-las-nedrustning/>

Norrköpings Tidningar. (2/9-06) ”Ingen rubbar Maud Olofsson.” Hämtad 29/11-15 <http://www.nt.se/nyheter/ingen-rubbar-maud-olofsson-1468010.aspx>

Persson, Ingvar. (25/11-06) ”Ett hårt slag mot komvux” *Aftonbladet*. Hämtad 23/11-15 <http://www.aftonbladet.se/ledare/article11003319.ab>

Ramberg, Tomas. (13/12-08) ”Miljöpartiet ger sig inte om LAS.” *Sveriges Radio*. Hämtad 18/12-15 <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=2506623>

Regeringen. (2015) ”Historisk satsning på ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen”. Hämtad 18/11-15 <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2015/04/historisk-satsning-pa-ersattningen-i-arbetsloshetsforsakringen/>

Rosén, Hans. (16/8-14) ”Så tycker partierna om visstidsanställningar.” *Dagens Nyheter*. Hämtad 18/12-15 <http://www.dn.se/valet-2014/sa-tycker-partierna-om-visstidsanstallningar/>

Runblom, Karin. (15/10-15) ”Moderaterna vill inte ändra i LAS” *Sveriges Radio*. Hämtad 27/11-15 <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6280024#>

Stiernstedt, Jenny. (5/7-12) ”FP helomvänder om a-kassan.” *Svenska Dagbladet*” Hämtad 22/11-15 <http://www.svd.se/fp-helomvander-om-a-kassan>

Svensson, Eva-Britt. (24/10-07) ”Flexicurity kan vara trojansk häst.” *Publikt*. Hämtad 5/12-15 <http://www.publikt.se/artikel/flexicurity-kan-vara-trojansk-hast-8554>

Sverigedemokraterna. (9/7-07) ”Sverigedemokraterna bemöter fackförbundens och

socialdemokraternas attacker.” *MyNewsdesk*. Hämtad 21/12-15
<http://www.mynewsdesk.com/se/sverigedemokraterna/pressreleases/sverigedemokraterna-bemoeter-fackfoerbundens-och-socialdemokraternas-attacker-159038>

SVT (21/10-15) ”M vill införa flexicurity.” Hämtad 29/11-15
<http://www.svt.se/nyheter/regionalt/skane/m-vill-infora-flexicurity>;

SVT. (18/8-10) ”SD i Sjuhärad svarar Västnytt.” *SVT*. Hämtad 21/12-15
<http://www.svt.se/nyheter/regionalt/vast/sd-i-sjuharad-svarar-vastnytt>

Söderlind, Ola. (28/4-15) ”Anders Borg: Mitt största misstag som finansminister.”
Affärsvärlden. Hämtad 27/11-15 <http://www.affarsvarlden.se/hem/politik/article3904389.ece>

Tidningarnas Telegrambyrå. (11/5-07) ”Danmark förebild för Anders Borg.” *Dagens Industri*.
Hämtad 28/11-15 <http://www.di.se/artiklar/2007/5/11/danmark-forebild-for-anders-borg/>

Törnblom, Rasmus. Ljungman, Lars-Ingvar. Svensson, Michael. Bengtzboe, Erik. Roswall,
Jessika. Tenje, Anna. Berglund, Jörgen. Quicklund, Saila. Karlsson, Jesper. Saweståhl,
Fredrik. (14/10-15) ”Hög tid att Moderaterna omprövar LAS.” *Svenska Dagbladet*. Hämtad
27/11-15 <http://www.svd.se/hog-tid-att-moderaterna-omprovar-las/om/debatt>

Österberg, Sven-Erik. Astudillo, Luciano. (19/7-09) ”En starkare arbetslinje.” *Dagens
Nyheter*. Hämtad 15/12-15 <http://www.dn.se/debatt/satt-en-bortre-tidsgrans-for-hog-arbetsloshetsersattning/>

Partiprogram och annat partimaterial

Centerpartiet. (2013) ”En hållbar framtid – våra idéer gör skillnad.”

Centerpartiet. (u.å.) ”Jobb.” Hämtad 29/11-15
<https://www.centerpartiet.se/var-politik/alla-fragor/arbetsmarknad-och-jobb/>

Folkpartiet Liberalerna (2011) ”Modernisera den svenska modellen – Folkpartiets
arbetsmarknadspolitiska program.”

Folkpartiet Liberalerna. (2013) ”Frihet i globaliseringens tid – Folkpartiet Liberalernas partiprogram”

Kristdemokraterna. (2015) ”A-kassa/Arbetslöshetsförsäkring.” Hämtad 1/12-15
<https://www.kristdemokraterna.se/VarPolitik/Korta-Svar-AO/A-kassaarbetsloshetsersattning/>

Miljöpartiet. (u.å.) ”Vår jobbpolitik.” Hämtad 18/12-15
<http://www.mp.se/politik/nya-jobb>

Miljöpartiet de gröna. (u.å.) ”Partiprogram”

Moderaterna (2015) ”Arbetslöshetsförsäkringen” Hämtad 27/11-15
<http://www.moderat.se/jobben/arbetsloshetsforsakringen>

Moderaterna (2013) ”Moderaternas handlingsprogram – Ett modernt arbetarparti för hela Sverige”

Socialdemokraterna. (u.å.) ”Ett program för förändring.”

Sverigedemokraterna. (2011) ”Sverigedemokratiskt inriktningsprogram för arbetsmarknad.”

Vänsterpartiet. (2012) ”Facklig-politisk plattform”

Vänsterpartiet. (2012) ”Partiprogram.” Hämtad 6/12-15
<https://www.vansterpartiet.se/material/partiprogram>

Vänsterpartiet. (u.å.) ”Arbetslivet – fördjupning.” Hämtad 6/12-15
https://www.vansterpartiet.se/?post_type=politikfordjupning&p=3205

Vänsterpartiet. (u.å.) ”Arbetsmarknadspolitiken och a-kassan – fördjupning.” Hämtad 7/12-15
https://www.vansterpartiet.se/?post_type=politikfordjupning&p=3206

Motioner, lagar och EU: Kommissionens kommunikationsdokument

KOM (2007) 359, ”Gemensamma principer för ”flexicurity”: Fler och bättre arbetstillfällen med en kombination av flexibilitet och trygghet”.

Motion 2010/11:A234 ”Individuella kompetenskonton.

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Motioner/Individuella-kompetenskonton_GY02A234/?text=true

Motion 2013/14:A351. ”Flexicurity och lagen om anställningsskydd.”

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Motioner/Flexicurity-och-lagen-om-ansta_H102A351/?text=true

SFS 2015:759. *Lagen om anställningsskydd*. Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet.

Skriftlig fråga 2006/07:885 ”Införande av svenskt flexicurity-system”

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Fragor-och-anmalningar/Fragor-for-skriftliga-svar/Inforande-av-ett-svenskt-flexi_GU11885/

Svar på skriftlig fråga 2006/07:885 ”Införande av ett svenskt flexicurity-system”

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Fragor-och-anmalningar/Svar-pa-skriftliga-fragor/Inforande-av-ett-svenskt-flexi_GU12885/

Annat

Analysgruppen arbetet i framtiden. (2015) ”Livslångt lärande för framtidens arbetsmarknad.”

Stockholm: Regeringskansliet

<http://www.regeringen.se/contentassets/01bc9a3155ab44c9affe296b2f274882/forslag-fran-analysgruppen-arbetet-i-framtiden-livslangt-larande-for-framtidens-arbetsmarknad---151214.pdf>

Landsorganisationen i Sverige. (2011) *En sammanfattning av kollektivavtal som arbetsmarknadsmodell*. LO-Tryckeriet: Stockholm

Medlingsinstitutet. (2015) *Den svenska arbetsmarknadsmodellen*. Hämtad 14/11-15

<http://www.mi.se/kollektivavtal-lagar/den-svenska-arbetsmarknadsmodellen/>

OECD (2015), Public spending on labour markets (indicator). doi: 10.1787/911b8753-en
(Accessed on 22 December 2015) <https://data.oecd.org/socialexp/public-spending-on-labour-markets.htm>

OECD/IDB Employment protection database

<http://www.oecd.org/employment/emp/oecdindicatorsofemploymentprotection.htm>